

Ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisen tu- keminen Etelä-Karjalassa

LAB-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK), Sosiaali-ala

2023

Milla Pirhonen & Heidi Ruokonen

Tiivistelmä

Tekijä(t) Milla Pirhonen Heidi Ruokonen	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 43+17	Valmistumisaika 2023
Työn nimi Ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisen tukeminen Etelä-Karjalassa		
Tutkinto ja koulutusala Sosionomi (AMK), Sosiaali- ja terveysala		
Toimeksiantajaorganisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja) Repsikka ry		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa anonyymillä kyselyllä ukrainalaisten pakolaisten kokemuksia kotoutumisesta sekä heidän arkeaan ihmisen perustarpeisiin peilaten Etelä-Karjalan alueella.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kuinka kotoutumista voidaan edistää ja minkälaisia perustarpeita ukrainasta tulleilla pakolaisilla on arjessaan.</p> <p>Opinnäytetyömme toteutettiin määrällisenä tutkimuksena. Opinnäytetyössämme käytimme tiedonkeruumenetelmänä strukturoitua anonyymiä kyselylomaketta. Kysely oli käännetty ukrainalaisia varten venäjän kielelle.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperusta on koottu alan kirjallisuudesta, artikkeleista ja tehdyistä tutkimuksista. Opinnäytetyön määrällinen aineisto analysointiin teemoittain.</p> <p>Opinnäytetyön aineistosta selviää, että ukrainalaisten kotoutuminen Etelä-Karjalaan on pääpiirteittäin sujunut onnistuneesti. Uuden kulttuurin ja kielen oppiminen edistää kotoutumisen prosessia ja hyvinvointia. Jotta kotoutuminen on onnistunutta, tarvitsee pakolainen aitoja kohtaamisia erilaisten ammattilaisten kanssa. ”Koti on siellä missä perheeni on” viittaa siihen, että perheen ja ystävien yhteenkuuluvuus on yksi tärkein kantava voima.</p>		
Asiasanat kotoutuminen, pakolainen, pakolaisuus, maahanmuutto, kotoutumisen tuki		

Abstract

Author(s)	Type of Publication	Published
Milla Pirhonen	Thesis, UAS	2023
Heidi Ruokonen	Number of Pages	
	43+17	
Title of Publication		
Supporting the integration of Ukrainian refugees in South Karelia		
Degree, Field of Study		
Bachelor of social services (UAS), Health Care and Social Services		
Organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party)		
Repsikka ry		
Abstract		
<p>The purpose of the thesis was to strengthen the experiences of Ukrainian refugees from everyday life in South Karelia. The aim of the thesis was to strengthen the status of refugees from Ukraine, especially in the region of South Karelia.</p> <p>The thesis examined the experiences of Ukrainian refugees in South Karelia about integration and their daily lives.</p> <p>The thesis was carried out as a quantitative study. In our thesis we used an anonymous questionnaire structured as a data collection method. The questionnaire was translated for Ukrainians into Russian.</p> <p>The knowledge base of the thesis was compiled from literature, articles and research kits made in the field. The material of the thesis for analysis by theme. The material of the thesis shows that the integration of Ukrainians has been successful in general. For integration to be successful, a person needs a team of professionals around them. The cohesion of friends and family is one of the most important driving forces.</p>		
Keywords		
integration, refugee, immigration, integration support		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Pakolaisuus ja maahanmuutto Suomessa	3
2.1	Pakolaisuus	3
2.2	Pakolaisen kohtaaminen.....	3
2.3	Maahanmuutto.....	5
2.4	Turvapaikan hakeminen ja saaminen Suomessa.....	6
2.5	Tilapäinen suojelu.....	7
2.6	Ukrainalaiset pakolaiset Suomessa	7
3	Kotoutumisen prosessi.....	9
3.1	Kotoutumista edistävät tekijät	9
3.2	Kunta ja ELY- keskuksen tehtävät kotoutumisessa.....	10
3.3	Kotoutumista edistävät lait Suomessa	11
3.4	Hyvinvointialueiden ja kuntien palvelut pakolaisille	12
3.5	Kelan tuet ja etuudet.....	13
3.6	Seurakuntien työ pakolaisten hyväksi	14
3.7	Kolmannen sektorin toimijat.....	14
4	Ihmisen perustarpeet	15
4.1	Perustarpeet kotouttamisessa	15
4.2	Asuminen	15
4.3	Työ ja koulutus	15
4.4	Terveydenhuolto.....	16
5	Toteutus	17
5.1	Määrällinen tutkimus.....	17
5.2	Aineistonkeruu.....	17
5.3	Aineiston analyysi.....	18
6	Kyselylomake ja kyselytutkimuksen tulokset.....	20
6.1	Suomen kielen opiskelu	20
6.2	Opiskelu ja työnteko	22
6.3	Asuminen Suomessa.....	24
6.4	Suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuminen.....	26
6.5	Hyvinvointi	31
7	Yhteenveto ja pohdinta	34
7.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset.....	34

7.2	Ukrainalaisten pakolaisten näkemykset ja kokemukset kotoutumisesta Etelä-Karjalaan.....	34
7.2.1	Kieli	34
7.2.2	Työ ja opiskelu.....	35
7.2.3	Asuminen	36
7.2.4	Suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuminen	36
7.2.5	Julkinen terveydenhuolto	37
7.3	Avoimet kysymykset	38
7.4	Eettiset näkökohdat ja luotettavuuden tarkastelu	39
7.5	Opinnäytetyön hyödynnettävyys	40
	Lähteet	41

Liitteet

Liite 1. Tutkimuslupahakemus

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Liite 3. Saatekirje

Liite 4. Kysely

1 Johdanto

Venäjä hyökkäsi vuonna 2022 Ukrainaan aloittaen sodan. Venäjän ja Ukrainan välisen sodan takia tuhannet ihmiset ovat joutuneet jättämään kotinsa ja ukrainan pakolaisia on tullut pakolaisena Suomeen. (Valtioneuvosto 2023.) Tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa Suomesta on hakenut tilapäistä suojelua tai turvapaikkaa 15.2.2023 mennessä yli 50 000 ukrainan kansalaista (Sisäministeriö 2023a).

Maailman terveysjärjestö WHO on määritellyt, että ihmisen perushyvinvointi voidaan jakaa kolmeen eri alueeseen: fyysinen hyvinvointi, psyykinen hyvinvointi sekä sosiaalinen hyvinvointi. Mikään edellä mainituista ei säily samanlaisena koko elämän ajan, vaan ne kokevat muutosta ympäristön mukaan. Yksi tärkeimmistä lähtökohdista on kuitenkin ihmisen oma kokemus omasta hyvinvoinnistaan. (WHO 2023.) Nämä kolme ihmisen perustarvetta luovat pohjan sille, mitä haluamme opinnäytetyössämme selvittää. Miten Ukrainasta paenneet ja Suomeen saapuneet pakolaiset kokevat perustarpeidensa toteutuvan Etelä-Karjalan alueella?

Kotoutumislain tavoite on, että pakolaiset saisivat tukea kotoutumiseen heti maahantulon jälkeen. Kotouttavia toimenpiteitä ovat palveluiden järjestäminen ja niissä avustaminen. Myös suvaitsevan ilmapiirin edistäminen kunnassa on kotoutumista tukevaa. Pakolaisen omaa kieltä ja kulttuuria tulee vaalia, mutta kunnan tulee myös mahdollistaa suomen kielen opiskelu ja suomalaisen kulttuurin tunteminen. Kotoutumistoimet ehkäisevät Suomeen muuttaneiden pakolaisten syrjäytymistä suomalaisesta yhteiskunnasta. (Gothóni & Siirto 2016, 605–607.) Pakolaisilla on useasti taustansa takia tarvetta erityispalveluille, joita voivat olla esimerkiksi tulkkaukspalvelut ja erikoissairaanhoido. Olisi tärkeää, että jokaisessa kunnassa osataan varautua oikealla määrällä päteviä työntekijöitä vastaanottamaan asiakkaita erilaisilla kulttuurisilla taustoilla. (Gothóni & Siirto 2016, 626.)

Opinnäytetyömme tavoite on vahvistaa Ukrainasta tulleiden pakolaisten asemaa erityisesti Etelä-Karjalan alueella. Tarkoituksena on selvittää ukrainalaisten pakolaisten kokemuksia arjestaan Etelä-Karjalan alueella. Opinnäytetyössämme haluamme tuoda ukrainalaisten henkilöiden äänen kuuluviin anonyymien kyselyn avulla. Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmäksi valittiin määrällinen tutkimus, jonka tavoitteena on vastata tutkimuskysymykseen: Kuinka ukrainalaiset pakolaiset arvioivat saaneensa tukea arkeensa Etelä-Karjalassa? Tutkimuskysymys toteutetaan anonyymillä lomakekyselyllä Ukrainasta tulleille pakolaisille.

Yhteistyökumppanimme toimii Repsikka ry. Repsikka ry on kolmannen sektorin voittoa tavoittelematon hyväntekeväisyys yhdistys. Tällä hetkellä heidän toimintansa Lappeenrannassa, Joutsenossa ja Imatralla kohdistuu ainoastaan auttamaan Ukrainasta saapuneita

pakolaisia. (Repsikka ry 2022.) Anonyymi kyselylomake on tehty yhteistyönä Repsikka ry:n toiminnanjohtaja Tuulia Ahosen ja heidän vapaaehtoisten työntekijöidensä kanssa.

Opinnäytetyömme aihe on erittäin ajankohtainen ja siitä on saatavilla hyvin vähän tutkittua tietoa. Venäjän hyökkäys vuonna 2022 Ukrainaan on laitton. Venäjän laittomat toimet ovat vaikuttaneet koko maailmaan, ja Euroopan unioni on yhteistyössä Yhdysvaltojen kanssa asettanut Venäjää koskevia pakotteita.

Pakolaisuuden tulevaisuuden näkymät ovat huolestuttavia. Ilmastokriisi koettelee jo nyt haavoitetussa asemassa olevia. Pula vedestä, merenpintojen nousu ja ilmastonmuutos lisää entisestään muuttoliikettä ja pakolaisten määrää maailmassa. Arvion mukaan vuoteen 2050 mennessä 216 miljoonaa ihmistä joutuu jättämään kotinsa ilmastonmuutoksen vuoksi. Ilmastonmuutoksen vuoksi pakenevien ei myöskään ole mahdollista saada turvapaikkaa. (Suomen Pakolaisapu b.)

2 Pakolaisuus ja maahanmuutto Suomessa

2.1 Pakolaisuus

Pakolaiseksi määritellään henkilö, jolle myönnetään turvapaikka jostakin muusta valtiosta. YK:n yleissopimuksessa pakolaiseksi kutsutaan henkilöä, jolla on syy pelätä joutuvansa uhatuksi oman rodun, uskonnon, kansalaisuuden tai poliittisen toimintansa vuoksi. Monet pakolaiset voivat olla pitkäänkin paossa tai jos samasta maasta on tullut pakolaisia 25 000 henkilöä, tuolloin pakolaistilanne määritellään pitkittyneeksi pakolaistilanteeksi. (Lyytinen 2019, 18.) Pakolaiset tulevat Suomeen turvapaikanhakijoina tai kiintiöjärjestelmän kautta. Suomen YK:n pakolaisjärjestö UNHCR voi myös esittää kiintiöpakolaisiksi henkilöitä. (Suomen Pakolaisapu a.) Vuodesta 1970 Suomi on vastaanottanut kiintiöpakolaisia. Vuosittain Suomi sitoutuu ottamaan 1050 kiintiöpakolaista. Pääsääntöisesti kiintiöpakolaisia tulee samoista pakolaisryhmistä kuin aiempina vuosina. (Suomen Pakolaisapu a.) Jotta henkilö saa kiintiöpakolainen statuksen, hänellä tulee olla omassa kotimaassaan kansainvälisen suojelun tarve ja ensimmäisessä turvapaikka maassa uudelleensijoituksen tarve. (Gothóni & Siirto 2016, 78.)

Pakolaistilanteessa muutto ei ole ennalta harkittu, vaan vaatii pakolaiselta laajaa elämänmuutosta. Harva Suomeen tullut pakolainen ei ole edes tietoinen Suomesta ennen tänne saapumista. Suomi muuttuu jatkuvasti enemmän monikulttuurisemmaksi maaksi, jonka takia useamman vuosikymmenen ajan pakolaisten hyväksi tehtävään työhön on panostettu ja ammattitaitoa lisätty. Muihin maahanmuuttoryhmiin verrattuna, pakolaisille on järjestetty asuminen tukitoimena. (Karttunen 2014.)

UNHCR on arvioinut, että vuonna 2016 pakolaisia on ollut 65,6 miljoonaa ihmistä, joista puolet on lapsia. Suurin osa maailman pakolaisista ovat kotoisin Afganistanista, Syyriasta ja Etelä-Sudanista. (Castaneda ym. 2018, 49.)

Suomi noudattaa YK:n Geneven pakolaissopimusta, joka on solmittu vuonna 1951. Pakolaispolitiikkaa ohjaa myös EU-lainsäädäntö, Suomen omat lait sekä erilaiset kansainväliset sopimukset. Usein pakolaiset sijoitetaan kriisimaiden lähimaihin, mutta murto-osa sijoitetaan Eurooppaan ja Suomi on yksi näistä maista. Ilmastonmuutos ja pula vedestä tulee tulevaisuudessa kasvattamaan pakolaisten määrää maailmassa. 5827 ihmistä haki turvapaikkaa Suomesta vuoden 2022 aikana. (Kotoutuminen 2021f; Kotoutuminen 2021g.)

2.2 Pakolaisen kohtaaminen

Erityisesti pakolaisuuteen liittyy suurempi riski mielenterveyshäiriöille kuin kantaväestöllä. Traumaperäiset oireet ja depressio ovat yleisiä pakolaisilla. Esimerkiksi skitsofreniaan

sairastuminen on 2,8 kertaisesti suurempi riski kuin kantaväestöllä. Taustalla on erityisesti sosiaaliset stressitekijät, joita pakolaiset kohtaavat. Psykkinen stressi altistaa pakolaisia erilaisten psykiatristen sairauksien puhkeamiselle. (Halla 2007.) Lisäksi pakolaisilla on havaittu kantaväestöön verrattuna enemmän unihäiriötä, stressihäiriötä, päihteiden väärinkäyttöä sekä posttraumaattista stressihäiriötä (Daynes 2016).

Alitolppa-Niitamo (2013, 68–69), toteaa että, ennen Suomeen tuloa pakolaisen elämä on saattanut olla haastava ja traumaattinen kokemus. He ovat saattaneet elää sodan keskellä, ja heillä on usein myös kokemuksia väkivallasta. Tällaisten seikkojen vuoksi sopeutuminen uuteen paikkaan voi olla aikaa vievää ja raskasta. Pakolainen saattaa myös kokea, että oma identiteetti katoaa. Ammatti-identiteetti ja osaaminen voivat muuttua arvottomaksi omassa elämässä.

Jokaisella ihmisellä on oikeus saada terveydenhuollosta asiantuntevaa apua sosiaalisesta asemastaan riippumatta. Doctors of the Worldin toiminnanjohtaja Leigh Daynes toteaa, että pakolaisten lääketieteellistä apua tarvitsevien oireiden hoitaminen heti akuutisti on kustannustehokasta pitkällä aikavälillä. Kuitenkin monessa maassa erityisesti mielenterveyteen liittyviin oireisiin ei välttämättä puututa heti. Pitkällä aikavälillä tämä aiheuttaa vielä suurempia ongelmia mielenterveysongelmista kärsivälle pakolaiselle ja tulee kalliiksi yhteiskunnalle. (Daynes 2016.)

Sosiaalityössä kohdataan haavoitetussa asemassa olevia pakolaisia ja tuolloin traumaattiset kokemukset tulee ottaa huomioon kohtaamisissa. Ammatilaisen tulee ottaa trauman herättämät tunteukset esille, ottaen samalla huomioon pakolaisen kokonaisvaltaisen toimimisen ja hyvinvoinnin. Traumainformoidun työotteen lähtökohtana on turvallisuuden tunteen vahvistaminen. (Bakajic 2020, 4.) Ammatilainen saattaa myös kohdata myötätuntouppumusta kohdatessaan pakolaisten traumaattisia kokemuksia. Tämän vuoksi onkin tärkeää huolehtia työnohjauksesta ja laajasta koulutuksesta. Moniammatillisella yhteistyöllä on myös suuri merkitys, jotta pakolaiset saavat tarvitsemansa avun. (Castaneda ym. 2018, 13–14.)

Pakolaisten traumat ovat voineet tulla omassa kotimaassa kidutuksista, raiskauksista, sotaan liittyvistä traumoista ja läheistensä kuolemista. Useat kokevat näiden tapahtumien vuoksi post-traumaattista stressiä, ahdistusta ja masennusta. Oireet voivat pitkittyä, jos turvapaikan haku päätös viivästyy, heillä on työllistymisvaikeuksia tai kokevat olonsa yksinäisiksi. (Hartola & Rissanen 2018, 26.)

Traumaattinen elämäntilanne ei yleensä helpotu heti uudessa kotipaikassa vaan tilanne voi jatkua vielä pitkäänkin epävarmana ja ahdistavana. Aikaa omien menetysten ja surun kokemiselle ei yleensä heti uuteen maahan tullessa ole, koska pakolaisilla on paljon uusia

haasteita uudessa maassa. Esimerkiksi uuden kielen ja kulttuurin oppiminen. Syrjintä ja rasismi tuovat myös omat stressitekijät kaiken muun päälle. Pakolaisuus uudessa maassa vaikuttaa myös useasti perheen keskinäisiin rooleihin. Lapsille sopeutuminen on yleensä nopeampaa ja he oppivat uuden kielen ja tavat nopeammin, jolloin vanhemmilla voi olla vaikeuksia säilyttää auktoriteettinsa perheen sisäisten ristiriitojen takia. Pakolaisperheissä vanhemmat turvautuvat useasti lasten apuun tulkkia vaativissa tilanteissa, mikä voi myös osaltaan hankaloittaa perheen dynamiikkaa. (Halla 2007.)

Pakolaisilla esiintyy paljon somaattisia oireita ja sairauksia. Korostuneimmat ovat: vatsavaivat, päänsärky, verenkiertoelimistön sairaudet sekä tuki ja liikuntaelimistön vaivat. Kulttuurierot voivat kuitenkin johtaa ali tai yliagnostiikkaan, koska pelkästään jo kulttuurierot voivat hämmentää terveydenhuollon henkilökuntaa ja syntyä vääriä päätelmiä asiakkaan tilasta. Terveyden ja sosiaalihuollon työntekijöiltä vaaditaan kärsivällisyyttä ja aikaa kohdatessaan asiakas, joka on saapunut pakolaisena Suomeen. Luottamus on ehdoton edellytys toimivalle suhteelle pakolaistaustaisen asiakkaan kanssa. Pakolaiset tarvitsevat heitä kohtaavilta työntekijöiltä konkreettisia neuvoja arkipäivään liittyviin asioihin ja niistä selviytymiseen. Eniten pakolaisia hyödyntää työntekijä, joka on aktiivinen ja antaa tarkkoja neuvoja. Pakolaisten kulttuurisia erityispiirteitä ei tule korostaa, vaan jokainen asiakas tulee kohdata yksilönä. Kun työntekijä on kiinnostunut asiakkaan kulttuuritaustasta ja kokemuksista, parantaa se asiakkaan itsetuntoa ja edistää toipumista. Pakolaisten kanssa työskentely vaatii työntekijältä omien ennakkoluulojen tarkastelua ja käsitystensä työstämistä, etteivät ne vaikuta kielteisesti asiakassuhteeseen. Työntekijältä tarvitaan myös kykyä kestää epävarmuutta sekä kärsivällisyyttä asiakassuhteen luomiseen. Kunnollinen asiakassuhde edellyttää riittävästi resursseja ja erityisesti pakolaisuuteen erikoistunutta henkilökuntaa. Traumatiset ja kokemukset vaativat palvelujärjestelmältä erityisosaamista ja joustamista. Myös ammattilaisten on tärkeää osata havainnoida pakolaisten tarpeita, voimavaroja ja kuormittavia tekijöitä. (Halla 2007; Castaneda ym. 2018, 51.)

2.3 Maahanmuutto

Maahanmuuttaja käsitteenä tarkoittaa henkilöä, joka on syntynyt muualla kuin Suomessa ja muuttanut toisesta maasta Suomeen. Maahanmuuttaja käsitettä voidaan myös jaotella ryhmiin, heidän maahansa saapumisen syyn perusteella; pakolaiset, työperäiset maahanmuuttajat, paluumuuttajat, turvapaikan hakijat tai avioliiton kautta muuttaneet. Henkilön maassaolo aika ei kerro henkilön maahanmuutto statusta. (Airola 2013, 9.) Maahanmuuttaja on henkilö, joka on syystä muuttanut uuteen maahan (Hartonen & Rissanen 2018, 24).

Sosiaali- ja terveysministeriön perustehtäviin kuuluu huolehtia maahanmuuttajien perusturvasta ja kotoutumiseen liittyvistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Maahanmuuttajalla on

oikeus sosiaali- ja terveyspalveluihin ja heille taataan välttämätön toimeentulo. (Sosiaali- ja terveysministeriö.) Suomeen muutti vuonna 2022 lähes 50 000 henkilöä, joka on huomattavasti enemmän kuin aiempina vuosina. Tilapäistä suojelua saavat eivät näy näissä luvuissa. (Tilastokeskus 2023.)

2.4 Turvapaikan hakeminen ja saaminen Suomessa

Turvapaikan hakija on toisen maan kansalainen, joka odottaa päätöstä turvapaikkapäätökseen. Valtioilla ei ole velvollisuutta antaa myönteistä päätöstä hakijoille. Kun turvapaikan hakija saapuu Suomeen, hänen tulee jättää hakemus kansainvälisestä suojelusta rajatarkastusviranomaiselle tai poliisille. Maahanmuuttoviraston hakemuksen käsittelyn aikana hakija majoittuu vastaanottokeskukseen, jossa hän odottaa turvapaikkapuhuttelua. Henkilön saadessa myönteisen päätöksen, hänet sijoitetaan kaupunkiin tai kuntaan, mihin haluaa muuttaa. Jos henkilölle ei myönnetä turvapaikkaa hän voi valittaa päätöksestä tai hänen tulee palata takaisin kotimaahansa. (Hartola & Rissanen 2018, 25–26.)

Kun henkilölle on myönnetty turvapaikka, hänet majoitetaan vastaanottokeskukseen. Henkilön ikä, sukupuoli ja erityistilanne otetaan huomioon. Perheet pyritään majoittamaan samaan paikkaan. Joissakin tapauksissa turvapaikan hakijat voidaan joutua siirtämään muihin vastaanottokeskuksiin. Jos turvapaikan hakijalla on tuloja tai varallisuutta, voi vastaanotto-keskus periä kuluja. (Migri 2023c.)

Turvapaikanhaku prosessi on usein stressaava tilanne hakijalle. Hakija voi kokea epävarmuutta omasta tulevaisuudesta, huolta oman kotimaansa tilanteesta ja läheisistään sekä elämästä vastaanottokeskuksessa. Epävarmuus omasta tilanteesta voi aiheuttaa psyykkistä kuormitusta. (Castaneda ym. 2018, 52.)

Ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan, Suomessa oli 20 vastaanottokeskusta ja heinäkuussa vuonna 2023 luku on 113. Vastaanottokeskuksien lisäksi on myös sivutoimipisteitä, yksityismajoittajia sekä yksitoista alaikäisyksikköä. Järjestelmän mukaan heinäkuussa 2023 asiakkaita on 46 000 ja suurin osa heistä on ukrainalaisia pakolaisia. Maahanmuuttoviraston Etelä-Karjalan alueen vastaanottokeskus sijaitsee Joutsenossa. (Migri 2023d.)

Ukrainalaisilla on mahdollisuus oleskella Suomessa 90 vuorokautta biometrisellä passilla. Tästä syystä osa ihmisistä saattaa kääntyä viranomaisten puoleen myöhemmin eikä heti saapuessa. Olisi kuitenkin tärkeä hakeutua mahdollisimman nopeasti Suomeen tullessa Maahanmuuttoviraston sekä vastaanottokeskuksen palveluihin. Erityisesti alaikäiset, jotka saapuvat ilman huoltajaa on tärkeä ohjata heti kyseisiin palveluihin. (Kotoutuminen 2021a.)

2.5 Tilapäinen suojelu

Ukrainasta sotaa pakenevat voivat hakea tilapäistä suojelua. Tilapäistä suojelua voi hakea poliisilta tai rajaviranomaiselta. Tilapäisen suojelun hakemus käsitellään nopeasti verrattuna turvapaikanhakemukseen. Hakemuksen käsittelyaika on noin viikko. Päätös toimitetaan siihen vastaanottokeskukseen, jossa hakija majoittuu. Jos henkilö saa tilapäistä suojelua on hän oikeutettu oleskelulupakorttiin sekä omaan henkilötunnukseen. Tilapäisen suojelun statuksella oleva on oikeutettu saamaan vastaanottorahaa. Vastaanottoraha on tarkoitettu henkilön ja- tai perheen välttämättömiin perustarpeisiin. Vastaanottorahaa ei myönnetä automaattisesti, vaan sitä haetaan erikseen ja myönnetään siinä tapauksessa, jos omat tulot tai varallisuus eivät riitä jokapäiväisiin menoihin. Lain mukaan omat tulot ja varallisuus tulee ilmoittaa vastaanottorahaa hakiessa. Vastaanottoraha jaetaan perus- ja täydentävään osaan. Perusosa kattaa jokapäiväiset menot ja täydentävää voi hakea erikseen erityisiin menoihin. (Migri 2023a.)

2.6 Ukrainalaiset pakolaiset Suomessa

Venäjä hyökkäsi 24.2.2022 Ukraina. Venäjän aloittama sota Ukrainaa vastaan on YK:n peruskirjaa sekä kansainvälistä oikeutta rikkovaa. (Valtioneuvosto 2023.)

Tällä hetkellä jo miljoonat Ukrainan kansalaiset ovat joutuneet jättämään oman kotinsa. Joulukuun 2022 lopussa Suomessa oli jätetty 46 000 tilapäisen suojelun hakemusta. Suomeen tulevien sota pakolaisten määrä kasvaa koko ajan. Suomi on varautunut suureen tulija määrään ja sisäministeriössä on asetettu poikkihallinnollinen ryhmä koordinoimaan Suomea koskevaa muuttoliikettä. (Valtioneuvosto 2023.)

Ennen sotaa ukrainalaista väestöä oli Suomessa 7200 henkilöä. On arvioitu, että vuonna 2023 Suomeen saapuu tilapäisen suojelua hakevia ukrainalaisia lisää 30 000–40 000. (Alho ym. 2022, 9–15.)

Ukrainasta saapuvan on oikeus oleskella Suomessa 90 päivää viisumivapaasti ja ilman oleskelulupaa, jos hänellä on biometrinen passi. Oleskeluluvan voi saada tilapäisen suojelun perusteella ja lupa voidaan myöntää vuodeksi. Henkilöllä on oikeus hakea myös turvapaikkaan. Turvapaikka hakemuksia ei käsitellä sillä aikaa, kun henkilö saa tilapäistä suojelua. (Kotoutuminen 2021b.)

Vuonna 2023 usealla ukrainalaisella pakolaisella tuli vuosi täyteen oleskelua Suomessa. Kun heille on myönnetty kotikunta heidän kotikuntansa vaikuttaa myös arkeen. Tuolloin he siirtyvät hyvinvointialueiden ja kuntien palveluiden piiriin. Kuntaoikeuden saamisen myötä heillä on oikeus itse päättää omasta asuinpaikasta. Tämä tarkoittaa sitä, että jatkossa

heidän tulee itse kustantaa majoitus sekä heillä on myös oikeus Kelan etuuksiin. Kotikunnan myöntäminen mahdollistaa myös lapsien varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja oppivelvollisuuden. Sosiaalipalveluiden käyttömahdollisuus laajenee ja työnteon mahdollisuus pysyy ennallaan. (Migri 2023e.)

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN) alkoi tarjoamaan ukrainalaisille pakolaisille suojaa jäsenvaltioissaan Venäjän hyökkäyksen jälkeen. Suomi tarjosi ukrainalaisille pakolaisille majoituksen vastaanottokeskuksista. Monissa EU-maissa pakolaisia tuettiin kertakorvauksin. Suomessa pakolaisilla tuettiin vastaanottorahalla. Suomessa tilapäistä suojelua saavat pysyvät poistumaan Ukrainaan väliaikaisesti, mutta jos he poistuvat Suomesta pysyvästi heidän oleskelulupansa perutaan. (European Migration Network 2023, 20–23.)

3 Kotoutumisen prosessi

3.1 Kotoutumista edistävät tekijät

Gothóni & Siirto (2016, 165–168), toteavat, että kunnan vastaanottopäätöksessä päätetään kuinka usein ja kuinka paljon pakolaisia otetaan. Kunnan lakisääteisessä kotouttamishjelmassa tulee olla eriteltynä perus- ja erityispalvelut, jolla kunta mahdollistaa ja tukee kotoutumisen tukemisen. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi sosiaaliohjaus ja valmistava opetus perusopetusikäisille. Kunnan päätyessä ottaa pakolaisia vastaan heillä täytyy olla resursseja ottaa pakolaisia vastaan, hankkia henkilöstöä, käynnistää sidosryhmäyhteistyötä sekä varata asuntoja ja kalustaa niitä. Pakolaisten vastaanotosta tehdään sopimus ELY-keskuksen kanssa. Tämän jälkeen kunta neuvottelee ELY-keskuksen kanssa minkä kansalaisuuden henkilöille paikat tarjotaan.

Kotoutuminen vaatii monien eri sektoreiden laaja-alaista toimintaa ja yhteistyötä. Monialaista yhteistyötä ohjaa kotoutumislaki. Monialainen yhteistyö pitää sisällään kunnan, hyvinvointialueen, poliisin, järjestöt ja yhdistykset kotoutumista tukevia toimia. Kotoutuminen pitää sisällään eri osa-alueita ja maahan muuttanut voi kotoutua eri tahtiin eri osa-alueilla. Rakenteellinen kotoutuminen pitää sisällään koulutuksen, asumisen ja työskentelyn. Vuorovaikutuksellinen kotoutuminen pitää sisällään sosiaalisten suhteiden luomisen ja ylläpitämisen ja samastumisena näkyvä kotoutuminen näkyy uuden maan ja sen tapojen oppimisena. Myös yhteiskuntaan linkittyminen ja kuulumisen tunne kuuluu kotoutumisen osa-alueisiin ja vaikuttaa yhdenvertaisuuden ja osallisuuden kokemuksiin. (Kotoutuminen 2021d; Kotoutuminen 2021e.)

Kotoutumisen tärkein tehtävä on, että pakolainen kokee olevansa yhteiskunnan täysivaltaisen jäsen. Tuolloin pakolainen on osallinen uudessa elinympäristössään. Kotoutumisprosessia voi hidastaa pakolaisen kielitaidottomuus, masennus, ahdistus, asunnottomuus ja koulutuksen puute. (Hartola & Rissanen 2018, 28.)

Maahanmuuttajan kotoutumiseen vaikuttaa persoona, ikä, vastaanotto, oma asenne kotoutumiseen ja henkilökohtainen elämä. Korkeasti koulutetuilla henkilöillä on helpompi suhtautua uuteen ympäristöön. Kantaväestön vastaanottavuudella on myös suuri merkitys maahanmuuttajan mielenterveyteen ja kotoutumiseen. (Gothóni & Siirto 2016, 197–198.) Kotoutuminen vaatii maahan muuttaneelta, ympäristöltä ja yhteiskunnalta yhteistyötä. Kotoutumisen tärkein tavoite on, että maahan muuttanut kokee olevansa yhteiskunnan täysivaltaisen jäsen. (Castaneda ym. 2018, 57–28.)

Turtiainen (2009, 329–330) toteaa, että maahanmuuttajien luotto uuteen yhteiskuntaan näkyy kohtaamisissa eri viranomaisten kanssa. Viranomaisten työ kotouttamisessa on keskeistä. Luottamus viranomaisiin heijastuu maahanmuuttajan hyvinvointiin ja yhteiskuntaan.

Uuden kielen oppiminen edistää kotoutumista ja hyvinvointia. Peruskielitaidon avulla saadaan valmiudet suomen ja ruotsin kieleen, joita tarvitaan työnteossa ja arjessa. Suomen kielikoulutuksissa kieli nähdään vuorovaikutuksen välineenä. Jos maahanmuuttaja pääsee nopeasti kiinni työelämään, kielitaito kehittyy nopeasti oikeissa vuorovaikutustilanteissa. (Rasilainen 2016, 22–23.) Uuden kielen oppimiseen vaikuttaa psyykinen kuormitus, koulunkäyntitausta ja luku- ja kirjoitustaito. Suomessa työllistymisen este voi olla uuden kotimaan huono kielitaito. (Castaneda ym. 2018, 71–73.) Suomeen tulleella maahanmuuttajalla ei ole suomen kielen taitoa tai se on lähes olematonta. Maahanmuuttaja saattaa myös kommunikoida kehollaan ja niiden tulkitsemisessa saattaa olla eroja eri kulttuurien välillä. (Alitolppa-Niitamo ym. 2013, 64.)

Jos maahan muuttanut ei osaa suomen tai ruotsin kieltä, tulee hänelle järjestää tulkkaaminen tai kääntäminen viranomaisyhteyksissä. Kansainvälistä suojelua saavien kannattaa käyttää viranomaisten kanssa asioidessa tulkkia. (Kotoutuminen 2021c.) Kaikissa tilanteissa vastaanottokeskuksessa ei voida järjestää tulkkia. Vastaanottokeskusten infotilaisuuksissa käytetään usein tulkkeja. (Migri 2023b.) Viranomaisyhteyksissä asiakkaalle kannattaa kertoa miksi tulkki on paikalla ja kertoa tulkin vaitiolovelvollisuudesta. Tulkkien käyttö ennaltaehkäisee väärinymmärryksiä. (THL 2023.)

3.2 Kunta ja ELY- keskuksen tehtävät kotoutumisessa

ELY-keskuksen keskeisimmät tehtävät ovat toimeenpanna kotoutumislaki ja seurata sen toteutumista ja ohjata kuntien kotoutumishelmien toteutuksessa ja kotoutuksen toimeenpanossa. Kuntien tulee ottaa toiminnassaan huomioon, että kotoutuja on myös kuntalainen, jolle tulee tarjota tarvitsemansa palvelut. (ELY-keskus 2022b.)

Kuntien vastuulla on kotouttamisen kehittäminen, suunnittelu ja seuranta. Kotouttaminen on aina monialaista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Kotouttamishelmassa tulee olla tieto, miten kotouttaminen tehdään ja mitkä ovat yhteistyöalueet eri kuntien välillä. (Gothóni & Siirto 2016, 190.)

3.3 Kotoutumista edistävät lait Suomessa

Tämän lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi laintarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. (Laki kotoutumisen edistämisestä. 30.12.2010/1386, 1 §)

Kotoutumislain tarkoitus on auttaa juuri Suomeen saapuneita henkilöitä, koska tuolloin tuen tarve on suurin. Viranomaisten tehtävä on antaa tukea ja tietoa heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteiskunnassamme. Tietoa tulee myös antaa kotoutumista edistävästä palveluista. Kotouttamislaki mahdollistaa sen, että jokainen Suomeen muuttanut henkilö voi pyytää itselleen alkukartoituksen, jossa hän saa apua ja tukea omaan tilanteeseen. Maahanmuuttajien tarpeiden mukaan katsotaan yksilöllisesti, onko tarvetta henkilökohtaiselle kotoutumissuunnitelmalle. Kotoutumissuunnitelma tehdään aina pakolaisille. (Gothóni & Siirto 2016, 190–191.)

Laki kotoutumisen edistämisestä määrittää, että maahanmuuttajalle on annettava tietoa velvollisuuksistaan ja oikeuksistaan yhteiskunnassa ja työelämässä. Tietoa tulee antaa myös palvelujärjestelmästä sekä kunnan ja muiden viranomaisten on annettava ohjaus ja neuvonta kotoutumista edistävästä toimenpiteistä, palveluista ja työelämästä. (Laki kotoutumisen edistämisestä. 30.12.2010/1386, 1 §.)

Tämän lain tarkoituksena on turvata kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan toimeentulo ja huolenpito sekä ihmiskaupan uhrin tunnistaminen ja auttaminen ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia kunnioittaen ottaen huomioon Euroopan unionin lainsäädäntö ja Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset. (Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta. 17.6.2011/746 1 §.)

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta mahdollistaa kansainvälistä suojelua hakevan, tilapäistä suojelua saavan tai ihmiskaupan uhrin huolenpidon ja toimeentulon ottaen huomioon henkilön perus- ja ihmisoikeudet. Vastaanottokeskusten tehtävä on huolehtia vastaanotto- ja käyttörahoista, majoituksesta, tulkkauspalveluista, terveydenhuoltopalveluista, sosiaalipalveluista ja työ- tai opiskelutoiminnasta. Lakia soveltaessa tulee ottaa huomioon haavoittuvassa asemassa olevan henkilön erityistarpeet. (Kotoutuminen 2021h.)

Tämän lain tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa ja oikeusturvaa ulkomaalaisasioissa. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää hallittua maahanmuuttoa ja kansainvälisen suojelun antamista ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia kunnioittaen

sekä ottaen huomioon Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset. Ulkomaalaislaki. 30.4.2004/301. 1 §.)

Ulkomaalaislaki edistää maahanmuuttoa ja kansainvälistä suojelua ottamalla huomioon ihmis- ja perusoikeudet. Lakia voidaan soveltaa maahantulossa, maastalähdössä ja työnteoissa Suomessa. (Kotoutuminen 2021i.)

Suomen kotoutumislaki uudistuu 2025 vuoden tammikuussa. Lain uudistuksen tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden vastuualueita, vahvistaa monialaista yhteistyötä ottaen huomioon myös työnantajat ja järjestöt, vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä ja yhdenvertaisuutta sekä tehostaa ja nopeuttaa kotoutumisen prosessia. (Kotoutuminen 2021j.)

3.4 Hyvinvointialueiden ja kuntien palvelut pakolaisille

Etelä-Karjalan alueella tehdään kotoutumista edistävää sosiaalityötä. Palvelua tarjotaan alle kolme vuotta Etelä-Karjalassa asuville maahanmuuttajille. Sosiaalityön kautta maahanmuuttajat saavat tietoa yhteiskunnastamme ja työelämän mahdollisuuksista. Palvelut kattavat myös sosiaaliturvaetuksien neuvonnan. Sosiaalityön avulla tuetaan elämänhallintaa ja arvioidaan sosiaalihuollon palveluntarpeita. (Ekhva 2023a.)

Etelä-Karjalassa toimiva ohjaus – ja neuvontapiste Momentti tarjoaa Etelä-Karjalassa oleville erikielisille henkilöille apua kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyvissä asioissa. Henkilön statuksella ei ole merkitystä. Tiimi auttaa asiakkaitaan monilla eri kielillä maksuttomaksi. Ukrainalaisille tarjotaan neuvontaa muutaman kerran viikossa. (Ekhva 2023b.)

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä. (Laki kotoutumisen edistämisestä. 30.12.2010/1386, 30 §)

Gothónin ja Siirton (2016, 160) mukaan, kuntia on ohjeistettu valtion taholta varautumaan etukäteen ohjaus ja neuvontapalveluissa. Ensisijaisesti jokaiselle tulijalle tulee tarjota majoitusta ja ilman oleskelulupaa oleville majoitus järjestetään vastaanottopalveluiden kautta (Kotoutuminen). Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuoteen 2030 mennessä pääkaupunkiseudun asukkaista 20–23 prosenttia väestöstä on vieraskielisiä.

Kun pakolainen saapuu Etelä-Karjalaan, ensisijaisesti tärkeintä on asunnon hankkiminen tai muun turvallisen yöpymispaikan turvaaminen. Tilapäistä suojelua tai turvapaikkaa hakevat Ukrainan pakolaiset voivat asua vastaanottokeskuksissa. Maahanmuuttovirasto ei kuitenkaan koordinoi yksityismajoitusta. (Sisäministeriö 2023a.)

Kuntien tehtävä on järjestää lapsille ja nuorille mahdollisuus varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Varhaiskasvatuksenpalveluisten ohjauksesta on kunnat vastuussa. (Sisäministeriö 2023b.)

Tilapäistä suojelua saanut ja vuoden Suomessa olleet ovat voineet tammikuusta 2023 alkaen hakea digi- ja väestötietovirastolta kotikuntaa. Kun hakijalle on myönnetty kotikunta, hän on kuntalainen ja on oikeutettu käyttämään kunnan ja hyvinvointialueen palveluita. (Sisäministeriö 2023b.)

Liikkumista on helpotettu Etelä-Karjalassa niin, että Lappeenrannan kaupunki tarjoaa ukrainalaisille ilmaisen joukkoliikenteessä matkustamisen. He voivat käyttää maksutta joukkoliikennettä esittämällä ukrainalaisen passinsa tai muun asiakirjan. (Lappeenranta.)

3.5 Kelan tuet ja etuudet

Suomen laki määrittää Kelan toiminnan ja tukien suuruuden. Jos henkilö hakee tai saa tilapäistä suojelua, on henkilöllä oikeus asua vastaanottokeskuksessa ja käyttää heidän palveluitaan. Henkilön tulee olla asunut vuoden Suomessa tai työskennellä Suomessa, jotta voi saada etuuksia. (Kela 2023a.) Suurin osa ukrainalaisista pakolaisista on asunut Suomessa vuoden. Tämä tarkoittaa sitä, että he ovat tuolloin oikeutettuja asumisperusteisiin tukiin esimerkiksi asumistukeen ja lapsilisiin. Kela tukee ukrainalaisia kotoutumisessa ja turvaavat heidän toimeentulonsa. (Kela 2023b.)

Vuoden oleskelun jälkeen heillä on myös oikeus Kela-korttiin. Kotikunnan saamisen jälkeen ukrainalaiset pääsevät käyttämään kotoutumispalveluita ja ovat oikeutettuja esimerkiksi lastenhoidon tukeen. He ovat myös oikeutettuja toimeentulotukeen, jos tulot ovat pienet tai niitä ei ole lainkaan. Kotikunta ei kuitenkaan automaattisesti tarkoita sitä, että he ovat oikeutettuja asumisen etuuksiin. Etuuksiin on oikeutettu, vaikka aikoo palata takaisin kotimaahansa. Moni ukrainalainen hakee Kela-korttia ja lapsilisiä ensimmäisinä, joten näitä hakija voi hakea yhdistelmälomakkeella Ukrainan ja Venäjän kielellä. (Kela 2023b.)

3.6 Seurakuntien työ pakolaisten hyväksi

Seurakunnat tekevät tiivistä auttamistyötä maahanmuuttajien kanssa. Suomen evankelis-luterilainen kirkko tukee ja auttaa pakolaisia turvapaikkaprosessissa ja osallisuudessa. Seurakunnat tekevät myös tiivistä yhteistyötä samalla alueella sijaitsevien vastaanottokeskuk-sien työntekijöiden kanssa. Seurakunta tukee kotoutumista ja osallisuutta ottamalla heitä mukaan toimintaansa. Seurakunnan järjestämät kotoutumista edistäviä suomen kielen ryh-miä. Kotona oleville äideille halutaan myös tarjota äiti- lapsi piirejä ja naistenkerhoja. Per-heille järjestetään myös perhe- ja parisuhdeleirejä. Seurakunta kokee myös tärkeäksi, että maahanmuuttajat otetaan mukaan toimintaa ja he saavat kokea kuuluvansa yhteisöön. Täl-lainen toiminta ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja mahdollistaa sosiaalisten suhteiden muo-dostumisen. (Evl. a; Evl. b; Evl. c.)

Seurakunnat tarjoavat myös maahanmuuttajille työpaikkoja ja tukityöllistymispaikkoja. Työl-listymisen kannalta suomen kielen oppiminen on tärkeää. Seurakunnat järjestävät suomen kielen keskusteluryhmiä ja kielikursseja. Seurakunnassa maahanmuuttajatyötä tekevät aut-tavat työnhakuun tai ammatinvalintaan liittyvissä asioissa. (Evl c.)

3.7 Kolmannen sektorin toimijat

Suomessa kolmannen sektorin tarkoitus on olla apuna erilaisten vähemmistöjen tarpeille. Kolmannen sektorin toimijoissa korostuu se, että heidän toimintansa on voittoa tavoittele-matonta sekä irrallaan valtiosta ja yritystoiminnasta. Pääasiassa kolmannen sektorin pa-riassa tehtävä työ on vapaaehtoisuuteen perustuvaa. Suomessa kolmannen sektorin parissa tehtävä työ on huomattavasti pienempää kuin monessa muussa Euroopan unionin maassa. Julkiselta puolelta saatava rahoitus on hyvin pientä ja siksi voidaan sanoa, että Suo-messa kolmas sektori on itsenäinen toimija. Suomessa kolmannen sektorin toiminta tukee pääasiassa koulutusta ja tutkimusta sekä terveydenhuoltoa ja sosiaalityötä. (Laaksonen & Helander 2020.)

Esimerkkinä kolmannen sektorin toimijasta Ukrainasta tulleiden pakolaisten hyväksi voi-daan pitää Punaista ristiä. Suomen Punainen Risti tukee Ukrainasta Suomeen tulevia pa-kolaisia. Helmikuuhun 2023 asti he ovat auttaneet jo 21 923 Suomeen tullutta ukrainalaista. Punainen Risti on järjestänyt ruoka-apatapahtumia, tukenut heitä arjessa ja avustanut asuntoon liittyvissä asioissa. Punainen Risti on myös antanut myös katastrofirahastoja Uk-rainaan ja sen lähialueille avustustyöhön. (Punainen risti 2023.)

4 Ihmisen perustarpeet

4.1 Perustarpeet kotouttamisessa

Ihminen tarvitsee elämäänsä monia perustarpeita. Muutamia perustarpeita halusimme erityisesti tuoda opinnäytetyössämme kyselyn kautta esille. Näitä ovat esimerkiksi turva, ravinto ja asuminen. Näistä perustarpeista lähdetään kotouttamisessa liikkeelle, kun Ukrainasta saapuu pakolainen Suomeen. Ensisijaisen tärkeää on tarjota heti ruokaa, lämpöä ja katto päähäälle. Näillä konkreettisilla asioilla pyritään luomaan henkilölle tunne, että nyt olet turvassa ja voit hengähtää. Pakolaisilla on useimmiten hyvin pitkä ja uuvuttava matka takana ennen saapumista Suomeen. (Punainen risti 2022.)

YK:n ihmisoikeusjärjestö on jo vuonna 1948 julistanut 30 kohdan artiklan missä määritellään ihmisoikeudet (Ihmisoikeusliitto 2023). Tiivistettynä ja omaan opinnäytetyöhän peilaten haluaisimme nostaa esille ihmisten aineelliset perustarpeet: ravinto, asunto, vaatetus, terveyspalvelut, koulutus, työ sekä henkilökohtainen turvallisuus. Näistä perustarpeista luodaan turvallisuuden tunne, kun Ukrainasta saapuu pakolainen Etelä-Karjalaan ja näihin perustarpeisiin perehdymme yhdessä Repsikka ry:n työntekijöiden sekä anonyymiin kyselyyn vastanneiden kesken.

4.2 Asuminen

Jokaiselle kuntaan saapuvalle ukrainan turvapaikan hakijalle on majoitus järjestetty kyseisen kunnan vastaanottokeskukseen (Migri 2023c). Etelä-Karjalan alueella vastaanottokeskus sijaitsee Joutsenossa. Turvapaikan hakijalla on oikeus halutessaan vuokrata itse asunto, johon majoittuu. Omassa vuokra-asunnossa asuva henkilö on oikeutettu käyttämään vastaanottopalveluita. Rahallista avustusta ei kuitenkaan voi saada, jos yöpyy vastaanottokeskuksen ulkopuolella. Vuokra tulee maksaa omista varoista. (Migri 2023c.)

Työ- ja elinkeinoministeriön (2019, 153–154) mukaan, omistusasunnoissa asuminen on vähäistä verrattuna kantaväestöön ja yhä useampi maahanmuuttaja asuu vuokra-asunnossa. Tyypillisesti maahanmuuttajat asuvat aluksi etnisten ryhmien keskittymissä, jonka jälkeen he hajautuvat eri paikkoihin. Taloudelliset erot ja syrjintä voivat johtaa alueellisiin eroihin maahanmuuttajien välillä. Maahanmuuttajilla on suurempi riski jäädä asunnottomaksi verrattuna kantaväestöön.

4.3 Työ ja koulutus

Kotoutumiskoulutus on työvoimakoulutusta tai omaehtoista opiskelua. Jos pakolainen opiskelee omaehtoisesti, on hän oikeutettu työttömyysetuuteen tietysin edellytyksin. Tuolloin

opiskelu on sovittu kotoutumissuunnitelmassa ja työvoimaviranomainen katsoo, että omaehtoinen opiskelu edistää kotoutumista ja työllistymistä. (Finlex 2023.)

Kuntien tehtävä on edistää kotoutumista. Kotoutumisen edistäminen painottuu kunnissa peruspalveluihin. Suomeen muuttaneet pakolaiset tarvitsevat samanlaisia peruspalveluita kuin muu väestö. Kunnan tulee mahdollistaa sosiaali- ja terveystyö ja kasvatusta ja koulutuspalveluita maahanmuuttajille. Palveluiden tulee soveltua pakolaisten sekä kouluttaa henkilöstöä vastaamaan pakolaisten tarpeita. (Kotoutuminen 2021b.) TE –toimistoon voi ilmoittautua asiakkaaksi, kun on saanut päätöksen tilapäisestä suojelusta (ELY-keskus 2022).

Työllisyys on ihmisen yksi hyvinvointia turvaava tekijä. Maahan muuttaneilla naisilla on heikko työmarkkina-asema Suomessa, joka näkyy ylisukupolvisena köyhyytenä. Maahanmuuttaja miehistä noin 70 % työllistyy verrattuna syntyperäiseen väestöön, naisista työllistyy vain hieman yli puolet. Naisten heikkoa työmarkkina-asemaa selitetään heikolla kielitaidolla ja koulutuksella, mutta useilla heistä on kuitenkin korkea-asteen tutkinto. Maahanmuuttaja naiset saavuttavat saman työmarkkina-aseman verrattuna miehiin vasta 15 vuoden maassa olon jälkeen. Maahantulon syy myös vaikuttaa työllistymiseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, 28–31.)

Tilapäistä suojelua saavilla ukrainalaisilla on mahdollisuus tehdä töitä Suomessa. Kesäkuuhun vuonna 2023 mennessä 8000 ukrainalaista on tulorekisterin mukaan työllistynyt ja heistä suurin osa työskentelee maa- ja metsätaloustöissä tai siivoustöissä. (VATT datahuone 2023.)

Opiskelu oikeus alkaa heti, kun pakolainen on rekisteröinyt tilapäisen suojelun hakemuksen. Suomessa avustetaan myös Ukrainasta paenneita suorittamaan opinnot loppuun kotipaikkansa yliopistossa. (Migri.)

4.4 Terveystyö

Vaikka henkilöllä ei ole oleskelulupaa, tulee julkisen terveystyön järjestää kiireellisissä tapauksissa terveystyön palvelut. Terveystyön palvelut tulee maksaa itse. Kunnan tulee myös mahdollistaa kiireelliset sosiaalityö esimerkiksi hätämajoituksen. Ilman oleskelulupaa olevalla henkilöllä voi olla oikeus välttämättömään osuuteen perustoimeentulotuesta, joka pitää sisällään ravinnon ja tarpeelliset reseptilääkkeet. (Kotoutuminen 2021b.)

5 Toteutus

5.1 Määrällinen tutkimus

Kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimus selvittää eri asioiden muutoksia tai niiden yhteyksiä (Heikkilä 2014, 15). Määrällinen tutkimuskysymyksillä voidaan mitata asioiden välisistä suhteista tai eroista. Tutkija voi työssään kuvata millä tavalla asiat liittyvät toisiinsa tai eroavat. Määrällisen tutkimuksen tutkijat eivät voi vaikuttaa tutkimustuloksen lopputuloksiin. Tutkimuksen aikana tulee ottaa huomioon tutkittavan asian ja tutkijan puolueettomuus. Määrällisellä tutkimuksella saadaan vastauksia kysymyksiin: kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. Määrällisen tutkimuksen tarkoitus on selittää ja kuvata ihmisiä koskevia asioita ja ominaisuuksia liittyen aiheeseen. Tuloksien analysointi vaikuttaa siihen, miten tutkija ne asettavat viitekehyksiin. Usein määrällisissä tutkimuksissa vastaajien joukko on iso, joka mahdollistaa sen, että keskimääräinen otos on luotettavampi. Tutkimuksilla tulee olla jokin tarkoitus, jossa vertaillaan, ennustetaan tai kartoitetaan ihmisiin liittyviä asioita. (Vilkka 2007, 13–19.)

Tutkittava tieto saadaan selville numeroina ja niiden pohjalta tutkittu tieto tulkitaan ja kerrotaan sanallisesti. Määrällisessä tutkimuksessa on ominaista, että tutkija asettaa sille tutkimusongelman, joka ilmaistaan väitteen muodossa. Väite tulee kuitenkin olla perusteltu. (Vilkka 2007, 14–24.)

Määrällisen tutkimuksen prosessissa on ominaista, että teorian tiedosta siirrytään käytäntöön esimerkiksi kyselyyn. Kyselyn jälkeen siirrytään taas takaisin teoriaan, jossa analysoidaan ja tulkitaan kyselyn aineiston tuloksia. (Vilkka 2007, 25–26.) Tutkimuksen avulla saadaan selville nykytilanne, mutta ei välttämättä saada tarpeeksi tietoa siihen johtavista syistä. Tutkimukseen tarvittavat tiedot voi kerätä tutkija itse, käyttää tilastoja, tietokantoja tai rekistereitä. Valmiita tutkimuksia kuitenkin voidaan hyödyntää sellaisenaan harvoin. Kvantitatiivisissa tutkimuksissa onkin tyypillistä, että aineisto kerätään itse. (Heikkilä 2014, 15–16.)

5.2 Aineistonkeruu

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tyypillisiä aineistonkeruu menetelmiä ovat kyselyt, strukturoidut haastattelut ja systemaattinen havainnointi (Heikkilä, 2014, 13). Kyselyssä aineistonkeruu kysymykset ovat aina vakioitu ja samoja kaikille vastaajille. Kyselyyn vastaajaa itse lukee kysymykset ja vastaa niihin. Kyselyä on hyvä käyttää, kun tutkittavana on henkilö ja tutkija haluaa selvittää henkilöön liittyviä asioita. (Vilkka 2007, 28.) Kyselyn avulla voidaan myös selvittää eri asioiden riippuvuuksia tai tutkittavaan asiaan liittyviä muutoksia (Heikkilä 2014, 15). Kyselyä laatiessa tulee ottaa huomioon tutkimusongelman pohdinta ja niiden

täsmäntäminen. Kyselylomaketta tehdessä on hyvä pohtia kuinka tarkasti ja laajasti vastauksia halutaan. Tavoite on oltava selvillä ennen kyselyn laatimista. Tutkimuslomakkeen kysymykset tulee olla sellaisia, joiden avulla tutkittavat asiat saadaan selvitettyä. Kyselyn ulkonäöllä ja ensimmäisillä kysymyksillä on suuri merkitys, herääkö vastaajan mielenkiinto vastata kyselyyn. (Heikkilä 2014, 45–46.)

Kyselylomakkeen kysymysten kannattaa edetä loogisessa järjestyksessä ja alkuun on hyvä laittaa vastaajalle helppoja kysymyksiä. Kysymykset kannattaa numeroida ja samaa aihetta koskevat kysymykset on ryhmitelty omiin kokonaisuuksiin. Suljettua kysymyksiä kutsutaan myös strukturoiduksi kysymyksiksi. Strukturoiduissa kysymyksissä vastaajalle on laitettu valmiit vastausvaihtoehdot, joista valita. Strukturoitujen kysymysten avulla tilastollinen käsittely on helpompaa. (Heikkilä 2014, 47–49.)

Opinnäytetyössämme käytimme tiedonkeruumenetelmänä strukturoitua anonyymiä kyselylomaketta. Kyselyssä käytimme strukturoituja kysymyksiä. Kysely oli käännetty ukrainalaisia varten venäjän kielelle. Opinnäytetyömme kyselylomakkeen käänsi henkilö, jolla on tarvittava suomen ja venäjän kielen taito. Kyselyn kysymykset ovat vakioituja. Kyselyssä käytettiin myös muutamaa avointa kysymystä, joiden avulla saimme ukrainalaisten äänen kuuluviin sekä tarkempaa tietoa juuri heiltä itseltään. Halusimme, että kyselyyn vastattuaan ukrainalaiset pakolaiset kokisivat kyselyn yhteiskuntaan kuuluvuutta ja osallisuutta. Pyrimme kyselyssämme siihen, että kyselylomake on selkeä ja vastausvaihtoehdot pysyvät vakioina koko kyselyn ajan.

5.3 Aineiston analyysi

Kyselyn vastauksista loimme tulokset osioon diagrammit ja teksti osuudet. Vastauksien taulukoinnit teimme Excelliin. Halusimme käyttää piirakkadiagrammeja työssämme visuaalisuuden ja selkeyden vuoksi. Opinnäytetyömme anonyymissä kyselyssä käytettiin suljettuja sekä avoimia kysymyksiä. Suljetuissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot olivat 1–5 ja vastaaja valitsee näiden numeroiden välistä eniten oikeaa vastausta kuvaavan numeron. Numero 1 tarkoittaa täysin eri mieltä, 2 hieman eri mieltä, 3 en osaa sanoa, 4 hieman samaa mieltä ja 5 täysin samaa mieltä. Vastausajan päätyttyä keräsimme aineiston ja lähdimme merkitsemään muistiin Excel taulukkoon, kuinka monta vastausta mikäkin numero saa. Kyselyn vastausvaihtoehdot laitettiin omille sarakkeille ja vastaukset laitettiin viereen omalle sarakkeelleen. Suuren aineisto määrän purkaminen myös helpottui, kun se taulukoitiin Excelliin. (Opinkirjo.) Useasti aineiston purkamisen alkuvaiheessa muodostuu jo jonkinlainen kuva aineistosta (Puusa & Juuti 2020, 722).

Excel-taulukoinnin jälkeen laskimme vastausmäärän ja valittujen vaihtoehtojen välisen prosenttiosuuden. Prosentteista muodostimme diagrammeja. Anonyymin kyselyn tulkitsemista helpotti, kun kyselystä saadut tulokset laitettiin visuaaliseen muotoon. (Opinkirjo.)

Avoimet kysymykset antavat yleensä tarkempaa tietoa, kuin suljetut kysymykset. Niiden kautta voidaan havainnoida jotain sellaista ilmiötä mitä suljetuista kysymyksistä ei voi havainnoida (Vehkalahti 2014, 25). Jaottelimme avointen kysymysten vastaukset aiheittain teemoittamalla ja tutkimme, että toistuuko jokin sama asia vastauksissa. Kääntäjämme käänsi kaikki avointen kysymysten vastaukset meille paperille. Lähdimme lokeroimaan vastauksia niin, että kaikki samanlaiset vastaukset menevät samaan sarakkeeseen. Tämän jälkeen laskimme, että kuinka monta vastausta kuhunkin kysymykseen on ja vastausten teemat muutimme laskemalla ne prosenteiksi. Analysoimme saamiamme vastauksia opinnäytetyössämme vertaamalla niitä teoriatietoon.

Kyselyn analysoinnin jälkeen kokosimme tuloksista sanallisen kuvauksen opinnäytetyöhömmme. Näin saadaan prosessin kokonaiskuva ja vaiheet tulevat lukijalle esille ymmärrettävästi (Puusa & Juuti 2020, 701). Aineistonkeruu sekä analyysivaiheiden välinen vuoropuhelu lisää tutkimuksen joustavuutta. Vastauksista saatu tieto purettiin osiin ja niitä tarkasteltiin kriittisesti sekä hahmotettiin kokonaisuutta. Aineistosta tehtiin johtopäätöksiä, jotka opinnäytetyössä esitettiin tutkimuksen tuloksina ja näin tutkimuksella on tieteellinen pohja. (Puusa & Juuti 2020, 691–695.)

6 Kyselylomake ja kyselytutkimuksen tulokset

Kyselytutkimuksen avulla voidaan mitata ihmisten toimintaa tai erilaisia ilmiöitä. Tutkija esittää kyselyssään vastaajille kysymyksiä. Kyselytutkimuksessa käytetään tilastollisia menetelmiä. Kyselyt esitetään sanallisesti, mutta tulokset kerrotaan numeroilla. (Vehkalahti 2014, 11–13.) Kyselytutkimuksen tarkka suunnittelu ja toteutus mahdollistaa sen, että tutkimus onnistuu (Vehkalahti 2014, 20).

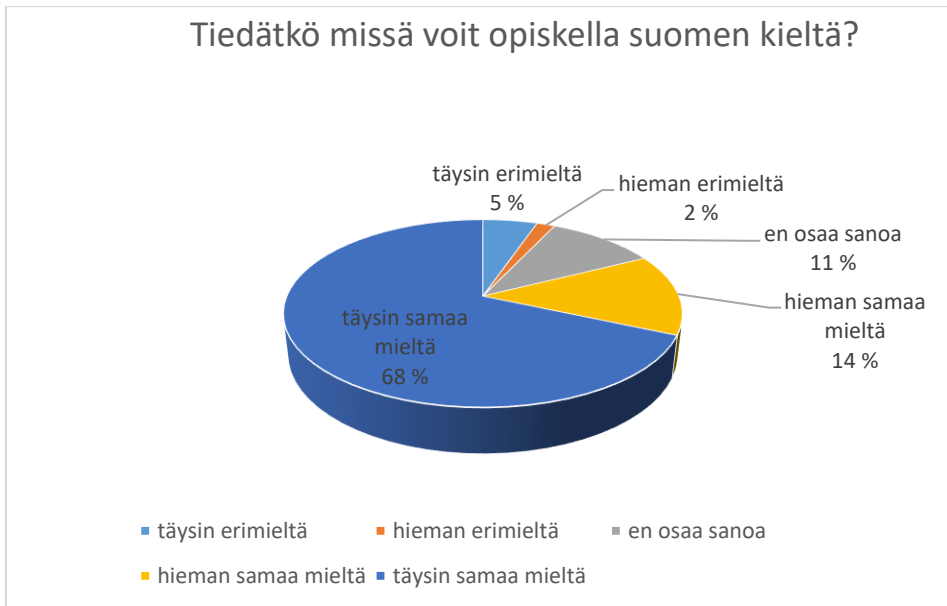
Kyselylomakkeen avulla halusimme selvittää, miten kotoutumista voidaan edistää ja min-kälaisia perustarpeita ukrainasta tulleilla pakolaisilla on arjessaan Etelä-Karjalan alueella. Kyselyn avulla saimme selville ukrainalaisten pakolaisten kokemuksia kotoutumisesta sekä heidän arjestaan ihmisen perustarpeisiin peilaten. Koimme, tärkeäksi että kyselyn kysymykset ovat selkeitä ja lyhyitä. Kyselyssä pääaiheet olivat otsikoitu ja kysymykset numeroitu.

Kysely toimitettiin Repsikka ry:lle, josta heidän työntekijänsä toimittavat kyselyn ukrainalaisille. Kyselyssä oli 24 kysymystä, joista 4 oli avointa kysymystä ja 20 suljettua kysymystä. Suljettuihin kysymyksiin oli 1–5 vaihtoehtot. 1= täysin erimieltä, 2= hieman erimieltä, 3= en osaa sanoa, 4=hieman samaa mieltä ja 5= täysin samaa mieltä. Jos jokin kysymys ei koskenut vastaajaa, siihen ei tarvinnut vastata. Samaa aihetta koskevat kysymykset ryhmiteltiin ja otsikoitiin omiin kokonaisuuksiin.

Kysely oli käännetty venäjän kielelle ja avoimiin kysymyksiin sai vastata valitsemallaan kielellä. Kyselyyn oli aikaa vastata kaksi viikkoa. Kyselyitä toimitettiin yhteensä 60 kappaletta. Palautuneita kyselyitä saimme takaisin 58 kappaletta. Vastausprosentti oli 96,67 %.

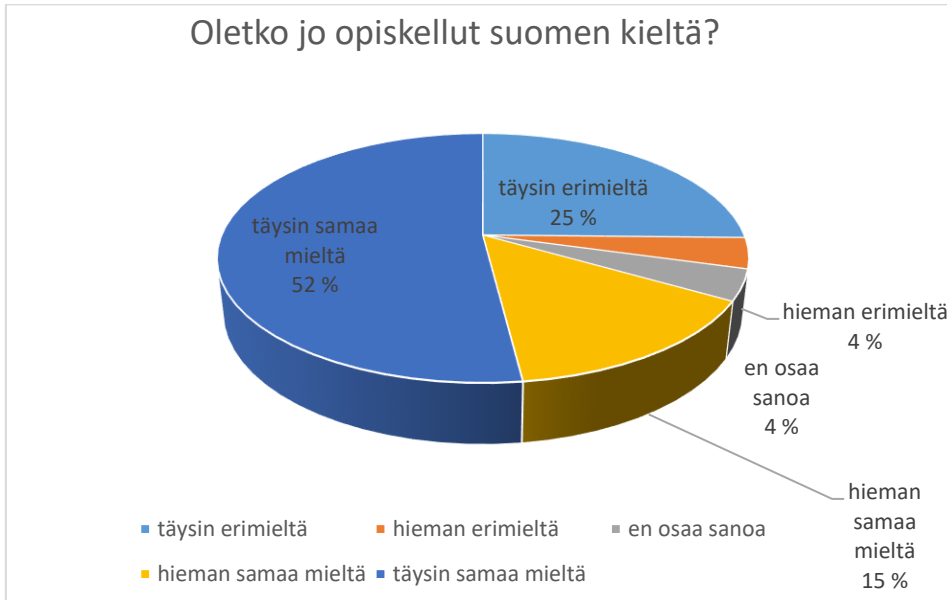
6.1 Suomen kielen opiskelu

Ensimmäisessä kysymyksessä kysyimme, että tietävätkö he missä voivat opiskella Suomen kieltä (Kuvio 1). Kyselyyn vastaajista (N=57) yli puolet (68) % oli täysin sitä mieltä, että tietävät missä voivat opiskella suomen kieltä ja 5 % vastaajista oli täysin erimieltä.

Kuvio 1. Vastaajien tieto missä voi opiskella suomen kieltä

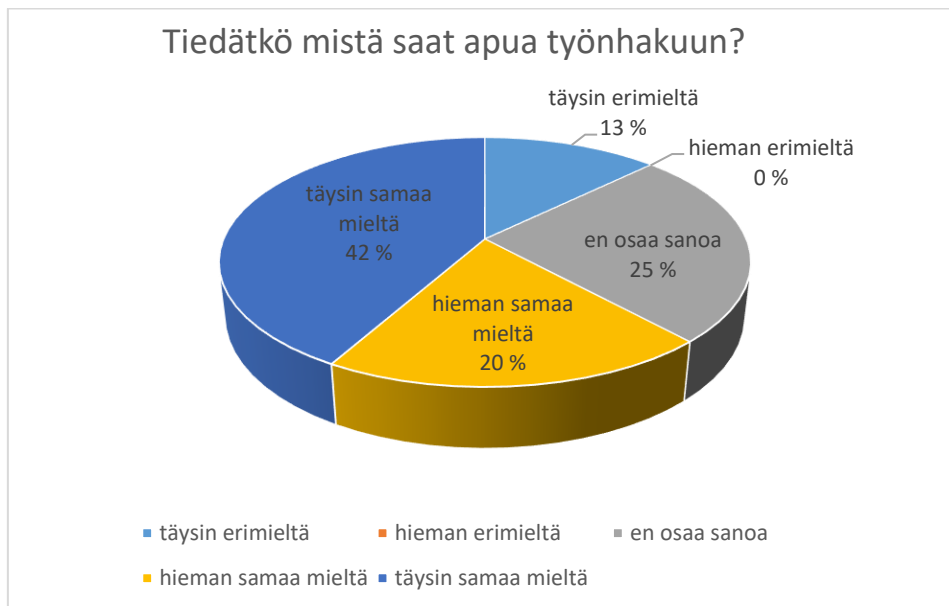
Kysymyksessä kaksi halusimme selvittää, että ovatko vastaajat jo opiskelleet Suomen kieltä (Kuvio 2). Kysymykseen vastasi 55 henkilöä. Vastauksissa nousi esille, että hieman yli puolet (52 %) olivat jo opiskelleet suomen kieltä. Yksi neljäsosa vastaajista ei ollut lainkaan opiskellut suomen kieltä.

Kuvio 2. Vastaajien suomen kielen opiskelu

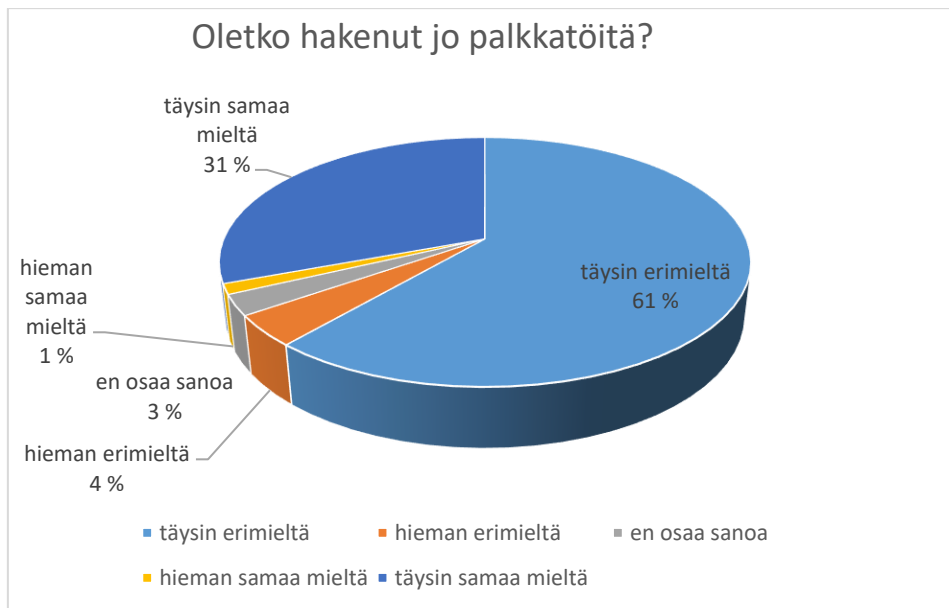
6.2 Opiskelu ja työnteko

Kysymyksessä kolme halusimme selvittää, että tietävätkö vastaajat mistä voi saada apua työnhakuun (Kuvio 3). Kysymykseen vastasi 55 henkilöä. 42 % vastaajista tiesi mistä voi hakea apua työnhakuun ja 13 % vastaajista ei tiennyt mistä hakea apua työn hakemisessa.

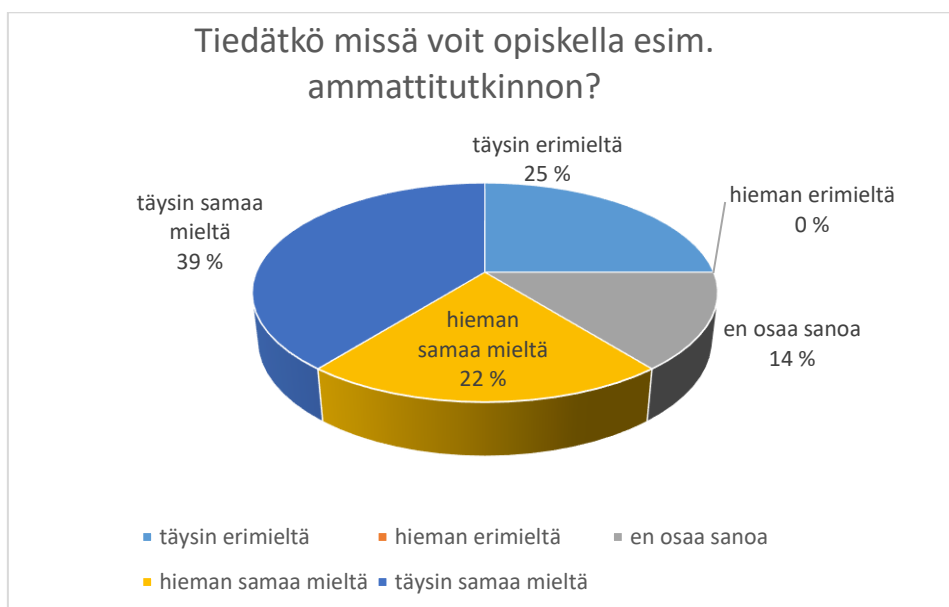
Kuvio 3. Vastaajien tieto avun saamisesta koskien työnhakua

Neljännessä kysymyksessä halusimme selvittää ovatko vastaajat hankkineet jo palkkatöitä (Kuvio 4). Kysymykseen vastasi 58 henkilöä. 31 % vastaajista oli hakenut palkkatöitä ja 61 % vastaajista ei ollut hakenut palkkatöitä.

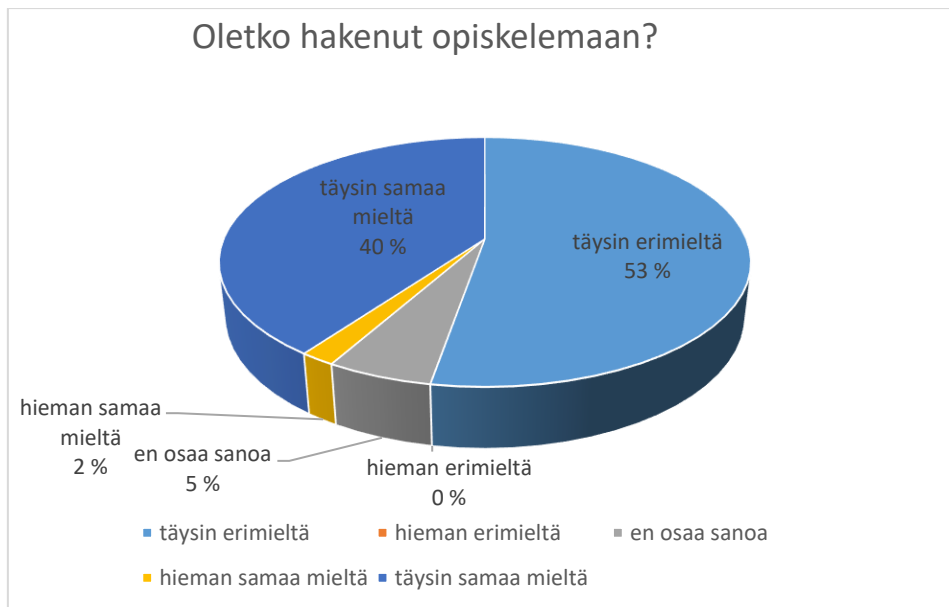
Kuvio 4. Vastaajien palkkatöiden hakeminen

Viidennessä kysymyksessä halusimme selvittää tietävätkö vastaajat missä voivat opiskella esimerkiksi ammattitutkinnon (Kuvio 5). Kysymykseen vastaajista (N=56) 39 % tiesi missä voi opiskella esimerkiksi itselleen ammattitutkinnon. Vastaajista 25 % ei tiennyt missä voi opiskella itselleen esimerkiksi ammattitutkinnon.

Kuvio 5. Vastaajien tieto missä voi opiskella ammattitutkinnon

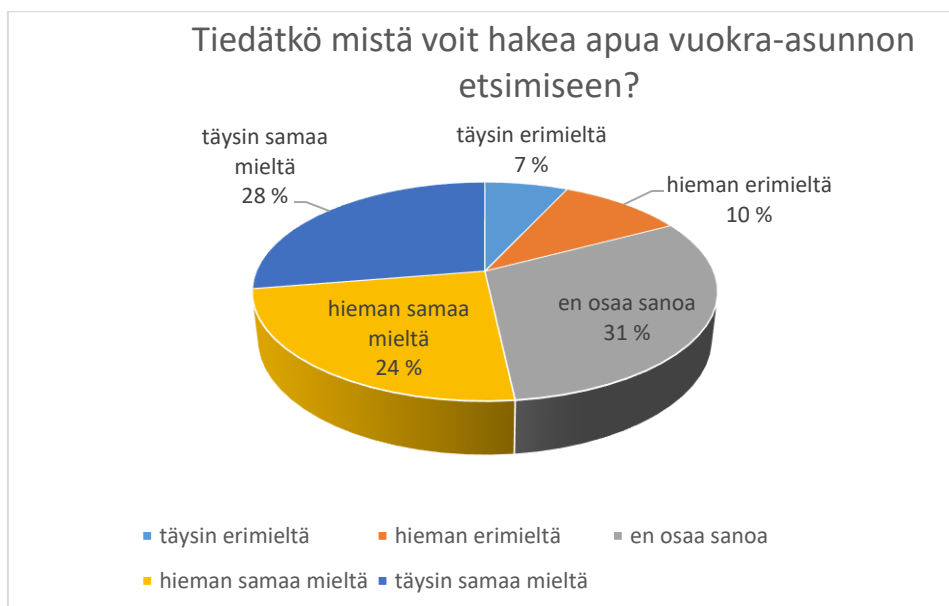
Kuudennessa kysymyksessä halusimme selvittää, onko vastaaja hakenut opiskelemaan (Kuvio 6). Vastaajista (N=55) yli puolet N=29 ei ollut hakenut opiskellut olemaan, mutta joukko vastaajista N=22 oli hakenut opiskelemaan.

Kuvio 6. Vastaajien opiskelemaan hakeminen

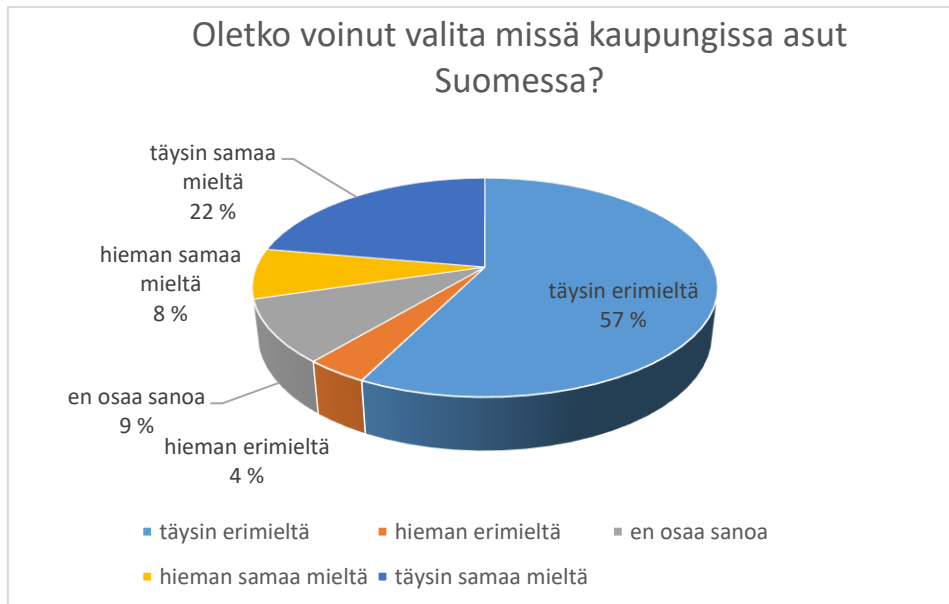
6.3 Asuminen Suomessa

Seitsemännessä kysymyksessä halusimme selvittää tietääkö vastaaja mistä voi hakea apua vuokra-asunnon etsimiseen (Kuvio 7). Vastaajista (N=28) 28 % tiesi mistä voi hakea apua vuokra-asunnon etsimiseen. Vain 7 % ei tiennyt mistä voi hakea apua vuokra-asunnon etsimiseen.

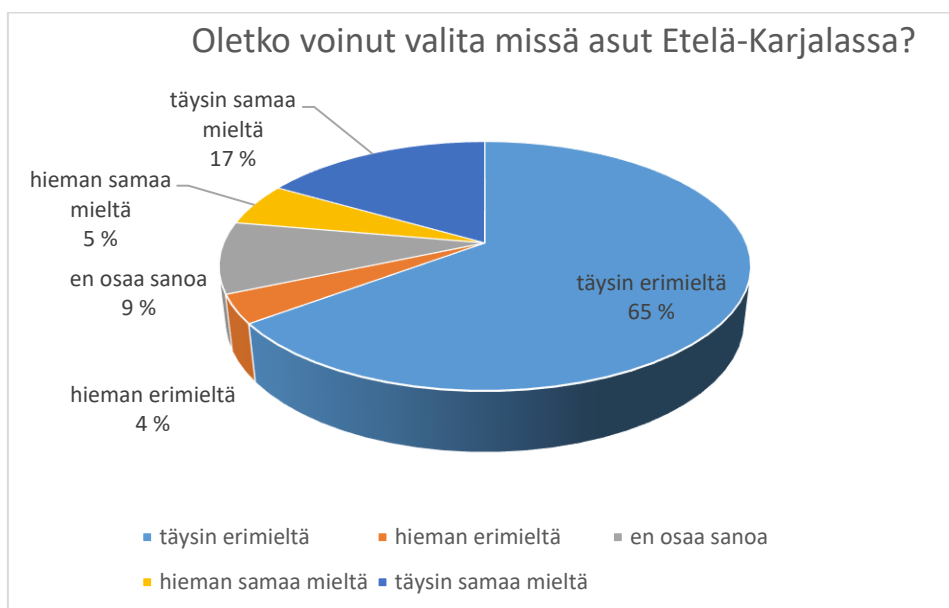
Kuvio 7. Vastaajien tieto vuokra-asunnon etsimisestä

Kahdeksannessa kysymyksessä halusimme selvittää, että onko vastaaja voinut valita missä kaupungissa asuu Suomessa (Kuvio 8). Vastaajista (N=54) 22 % on saanut valita missä kaupungissa asuu Suomessa. Yli puolet (57 %) vastaajista ei ole voinut valita missä kaupungissa asuu Suomessa.

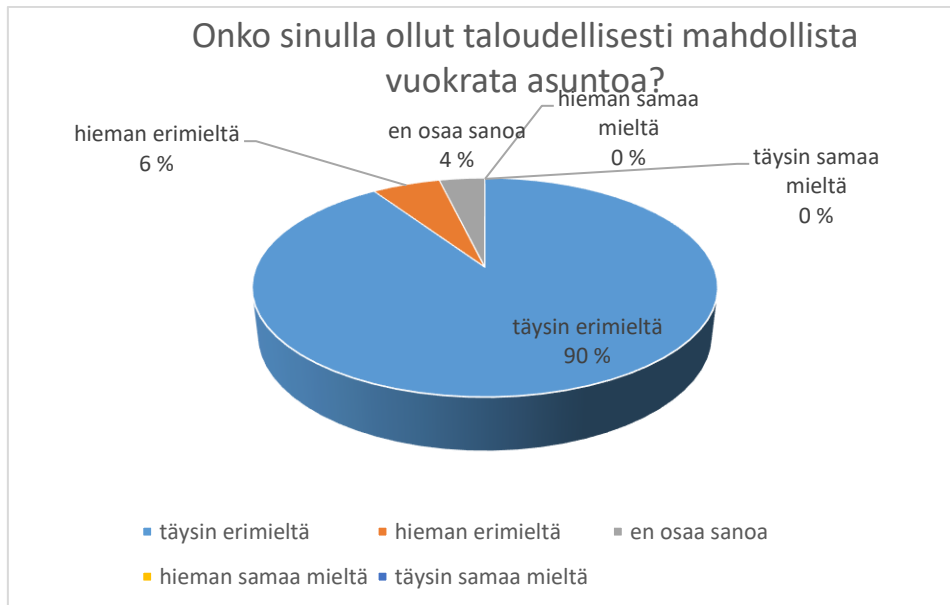
Kuvio 8. Vastaajien valinta omasta kotikaupungista

Yhdeksännessä kysymyksessä halusimme selvittää, että onko vastaaja voinut valita missä asuu Etelä-Karjalassa (Kuvio 9). Vastaajista (N=54) yli puolet 57 % ei ole voinut valita missä asuu Etelä-Karjalassa. 22 % vastaajista on voinut valita missä asuu Etelä-Karjalan alueella.

Kuvio 9. Vastaajien valinta missä päin Etelä-Karjalaa asuu

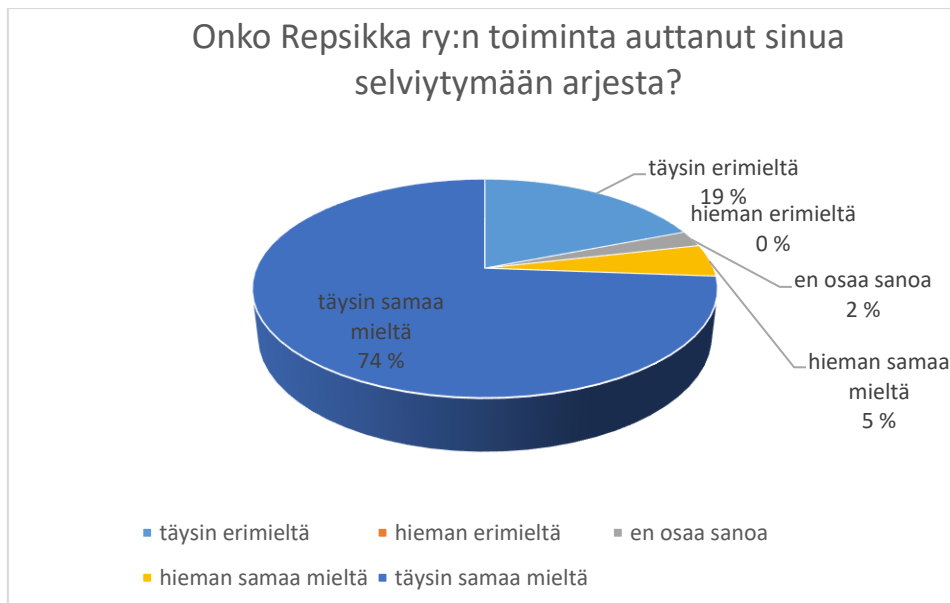
Kymmenennessä kysymyksessä halusimme selvittää, onko vastaajalla ollut taloudellisesti mahdollista vuokrata asuntoa (Kuvio 10). Vastaajista (N=53) lähes kaikki vastaajat (90 %) ovat sitä mieltä, että heillä ei ole ollut taloudellisesti mahdollista vuokrata asuntoa. Kukaan vastaajista ei ole voinut vuokrata asuntoa.

Kuvio 10. Vastaajien taloudellinen mahdollisuus vuokra-asuntoon

6.4 Suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuminen

Yhdennessätoista kysymyksessä halusimme selvittää, että onko Repsikka ry:n toiminta auttanut vastaajaa selviytymään arjesta (Kuvio 11). Vastaajista (N=42) kolme neljäsosaa (74 %) on sitä mieltä, että Repsikka ry on auttanut selviytymään arjessa. Vastaajista 19 % oli ainoastaan sitä mieltä, että Repsikka ry ei ole auttanut arjessa selviytymisessä.

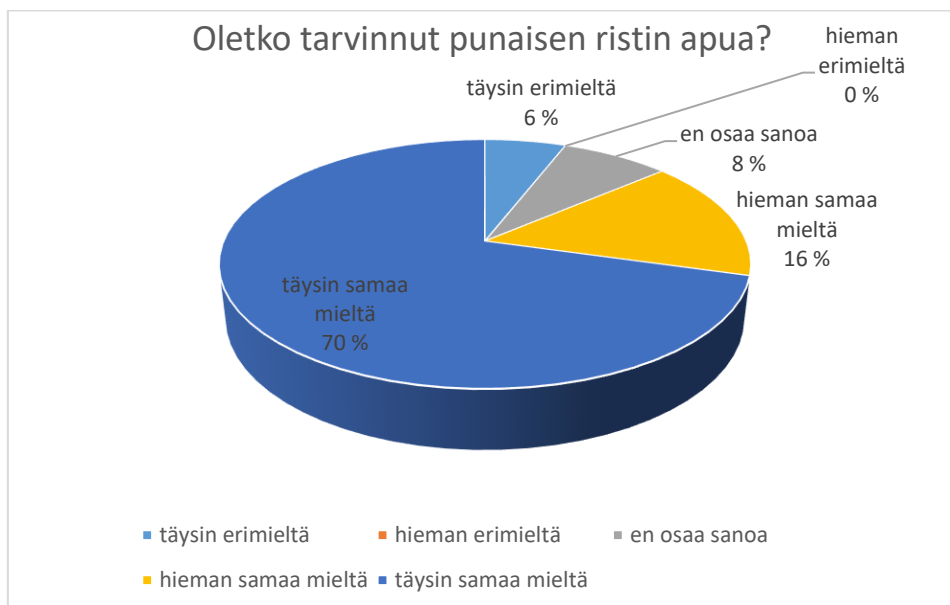
Kuvio 11. Repsikka ry:n apu arjessa selviytymiseen

Kahdennessatoista kysymyksessä halusimme selvittää, onko vastaaja tarvinnut seurakunnilta apua (Kuvio 12). Vastaajista (N=49) lähes kolme neljäs osaa (76 %) oli sitä mieltä, että on tarvinnut seurakunnista apua. Vastaajista vain 8 % oli sitä mieltä, että seurakunnilta ei ole tarvinnut apua.

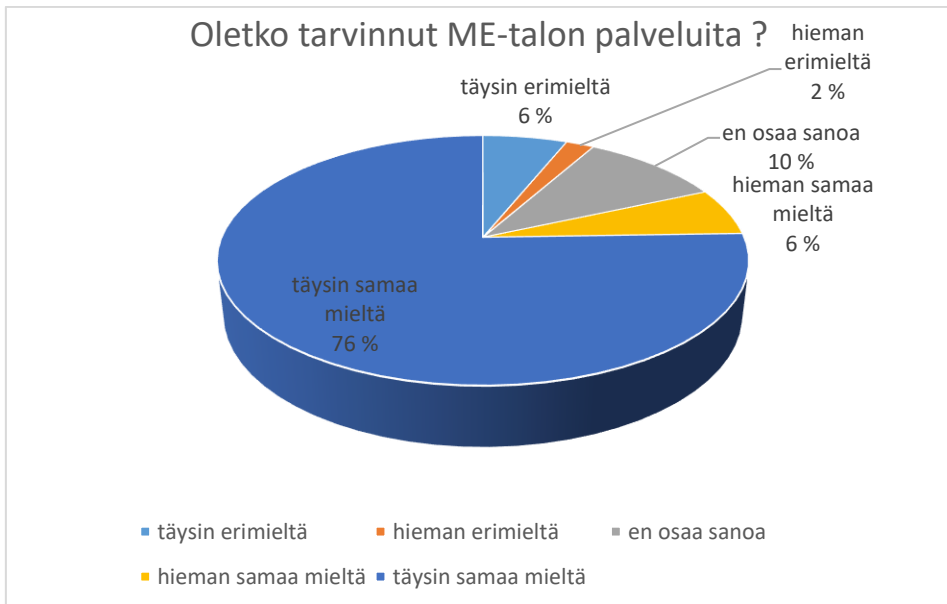
Kuvio 12. Avun tarve seurakunnilta

Kolmannessatoista kysymyksessä halusimme selvittää, että vastaaja tarvinnut Punaisen Ristin apua (Kuvio 13). Vastaajista (N=51) yli puolet (70 %) oli tarvinnut Punaisen Ristin apua ja vastaajista ainoastaan 6 % ei ollut tarvinnut apua.

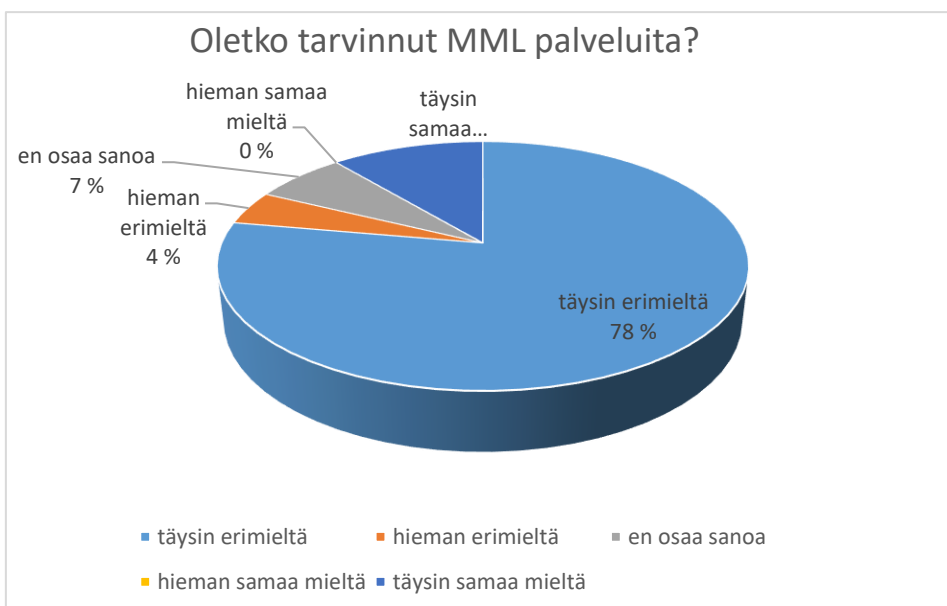
Kuvio 13. Avun tarve Punaiselta Ristiltä

Neljännessätoista kysymyksessä halusimme selvittää, onko vastaaja tarvinnut ME-talon palveluita (Kuvio 14). Vastaajista (N=49) kolme neljäsosaa (76 %) oli sitä mieltä, että on tarvinnut ME-talon palveluita ja vastaajista ainoastaan 6 % ei kokenut, että tarvitsee palveluita.

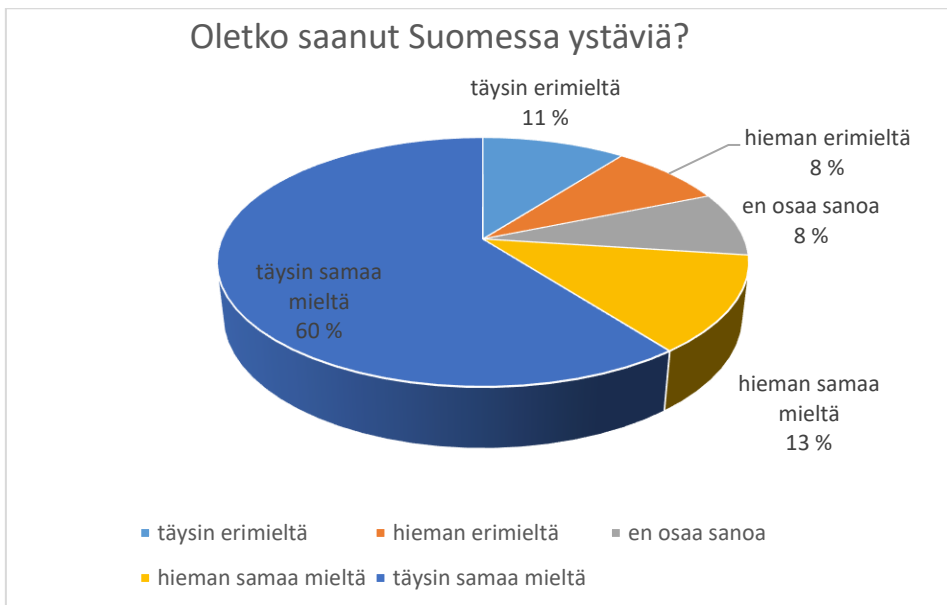
Kuvio 14. Avun tarve ME-talolta

Viidennessätoista kysymyksessä halusimme selvittää, että onko vastaaja tarvinnut Mannerheimin lastensuojeluliiton palveluita (Kuvio 15.). Vastaajista (N=45) ainoastaan 5 % koki tarvinneensa Mannerheimin lastensuojeluliiton apua. Yli kolme neljäsosaa (78 %) ei ole tarvinnut apua.

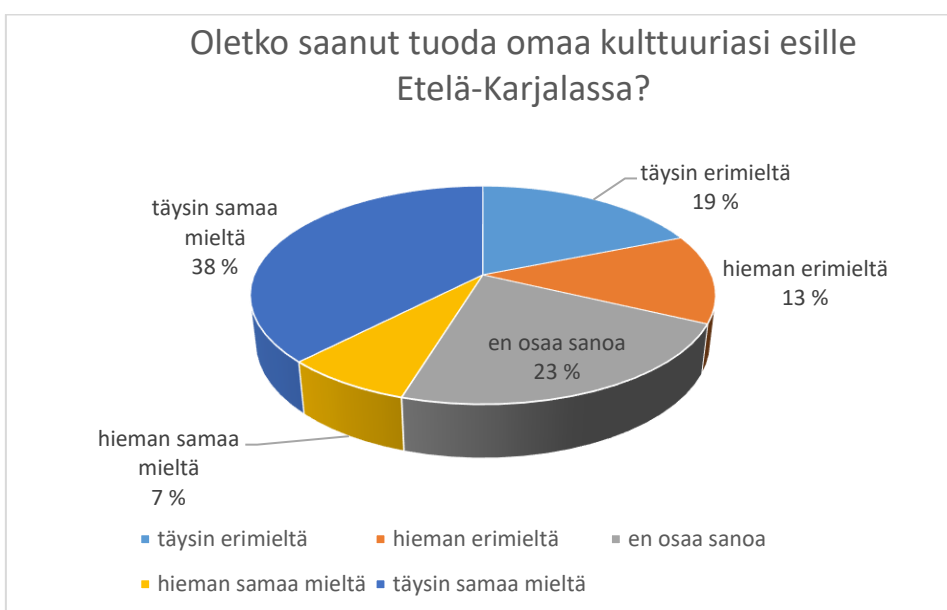
Kuvio 15. Avun tarve Mannerheimin lastensuojeluliitolta

Kuudennessatoista kysymyksessä halusimme selvittää, onko vastaaja saanut Suomessa ystäviä (Kuvio 16). Vastaajista (N=48) yli puolet (60 %) on saanut Suomessa ystäviä ja vastaajista 11 % ei ole saanut ystäviä.

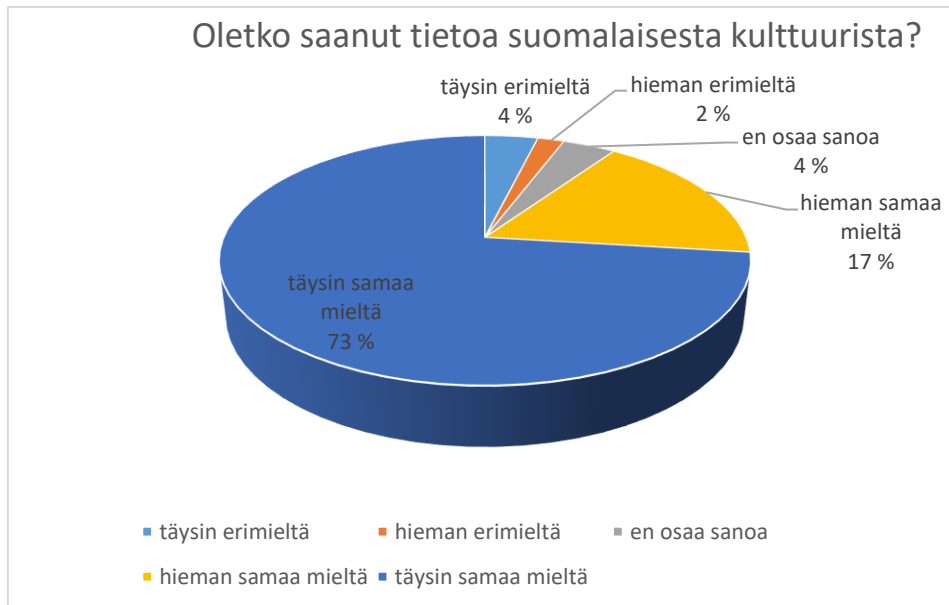
Kuvio 16. Ystävien saaminen Suomessa

Seitsemännessätoista kysymyksessä halusimme selvittää, että onko vastaaja saanut tuoda omaa kulttuuriaan esille Etelä-Karjalassa (Kuvio 17). Vastaajista (N=53) alle puolet (38 %) on saanut tuoda omaa kulttuuriaan esille Etelä -Karjalassa ja vastaajista 19 % oli sitä mieltä, että ei ole saanut tuoda omaa kulttuuriaan esille.

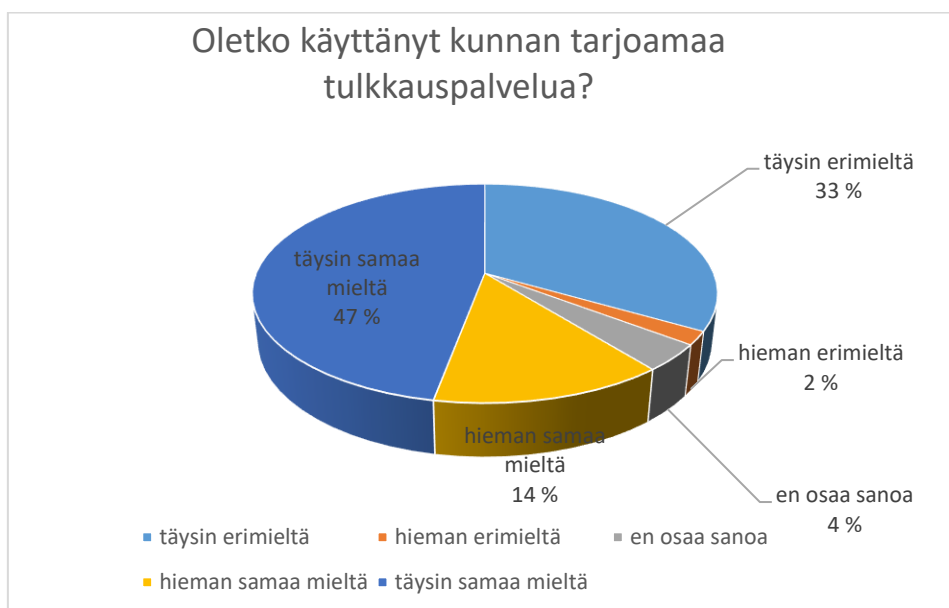
Kuvio 17. Oman kulttuurin esille tuominen Etelä-Karjalassa

Kahdeksannessatoista kysymyksessä halusimme selvittää, että onko vastaaja saanut tietoa suomalaisesta kulttuurista (Kuvio 18). Vastaajista (N=52) lähes kolme neljäsosaa (73 %) on saanut tietoa suomalaisesta kulttuurista ja vain 4 % on sitä mieltä, että ei ole saanut tietoa.

Kuvio 18. Tieto suomalaisesta kulttuurista

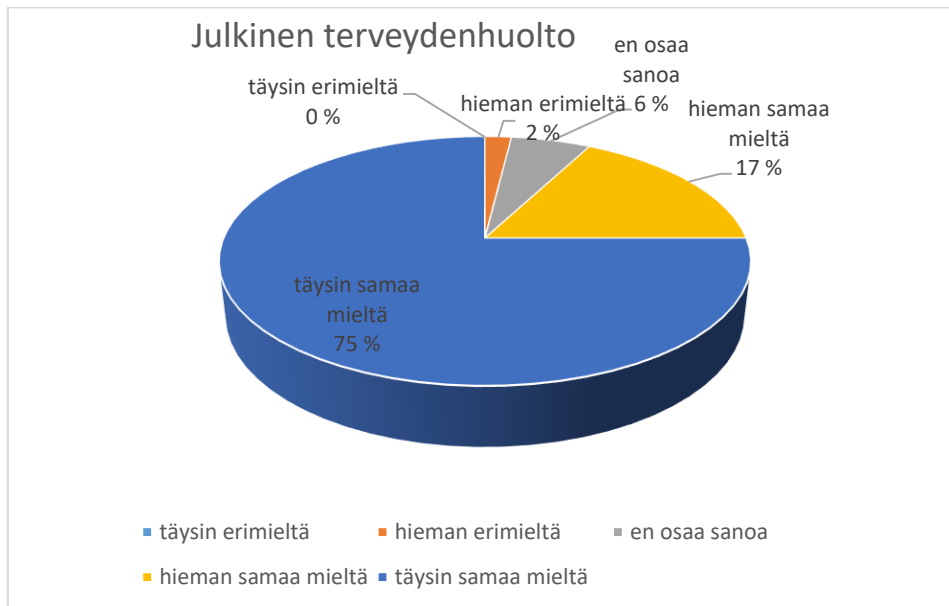
Yhdeksännessatoista kysymyksessä halusimme selvittää, että onko vastaaja käyttänyt kunnan tarjoamaa tulkkauspalvelua (Kuvio 19). Vastaajista (N=51) alle puolet (47 %) on käyttänyt kunnan tulkkauspalveluita ja jopa 33 % ei ole käyttänyt.

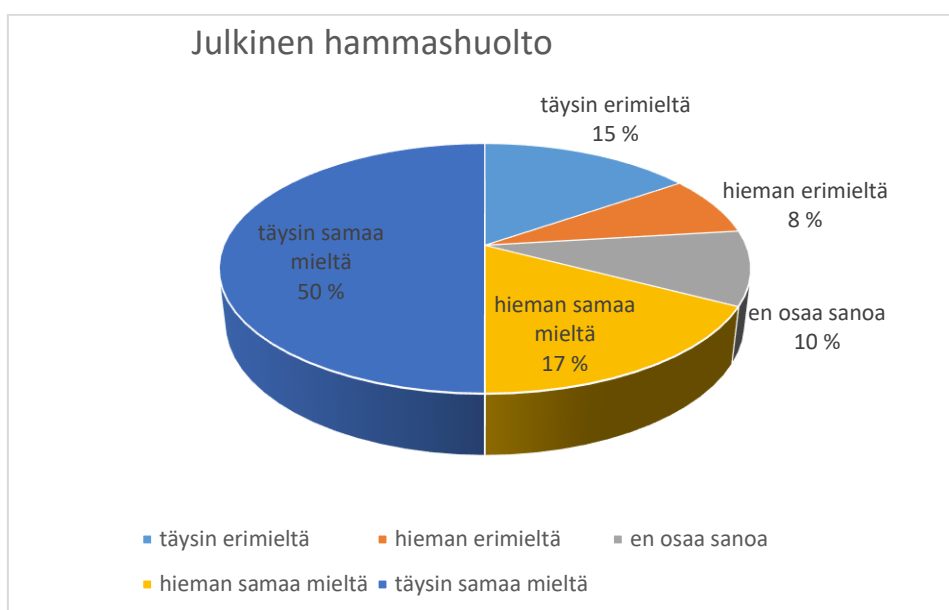
Kuvio 19. Kunnan tulkkauspalveluiden käyttö

6.5 Hyvinvointi

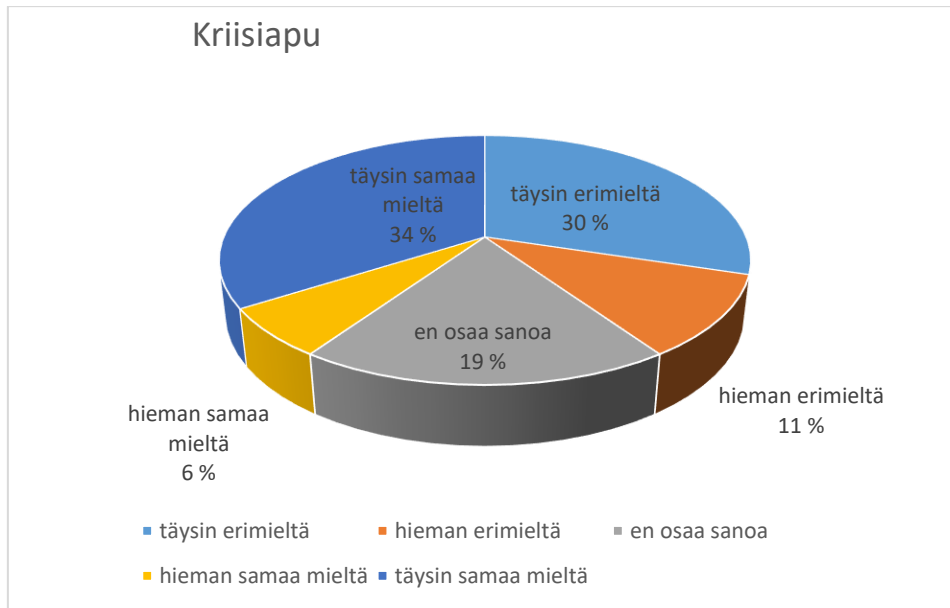
20 kysymyksessä halusimme selvittää, että tietääkö vastaaja mistä saa apua, jos tarvitsee julkista terveydenhuoltoa, hammashuoltoa tai kriisiapua (Kuvio 20). Vastaajista kolmeneljäsosa (75 %) tiesi mistä saa julkista terveydenhuoltoa. Kukaan ei vastannut kysymykseen olevansa eri mieltä. Vastaajista 50 % tiesi mistä saa julkista hammashuoltoa (Kuvio 21) ja 15 % ei tiennyt mistä hammaslääkäri palveluita saa. 34 % tiesi mistä saa kriisiapua (Kuvio 22) ja jopa 30 % ei tiennyt.

Kuvio 20. Vastaajien tieto siitä mistä saa julkisen terveydenhuollon palveluita

Kuvio 21. Vastaajien tieto siitä mistä saa julkisen hammashuollon palveluita

Kuvio 22. Vastaajien tieto siitä mistä voi saada kriisiapua

7 Yhteenveto ja pohdinta

7.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Opinnäytetyössämme toteutettu anonyymi kysely ohjautui Repsikka ry:n avustuksella Ukrainasta tulleille pakolaisille Lappeenrannassa, Joutsenossa sekä Imatran alueella. Osa kyselyyn vastanneista olivat oleskelleet lähes vuoden Suomessa ja näin oikeutettuja siirtymään vastaanottokeskuksien palveluista kuntien ja hyvinvointialueiden palveluiden piiriin, mikä myös mahdollistaa vielä paremmin suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumisen (Sisäministeriö 2023). Seuraavissa kappaleissa avaamme kyselyiden tuloksia peilaten niitä johtopäätöksiin, joita tulokset osoittavat.

7.2 Ukrainalaisten pakolaisten näkemykset ja kokemukset kotoutumisesta Etelä-Karjalaan

Osa kyselyyn vastanneista olivat saapuneet vasta Suomeen, mikä suurella todennäköisyydellä vaikuttaa kyselyn vastauksiin verrattuna siihen, että kaikki vastanneet olisivat oleskelleet Suomessa lähes saman ajan. Kyselyssämme emme selvittäneet taustatietoina sitä, että kuinka kauan vastaaja on oleskellut Suomessa. Tästä syystä emme voi johtopäätöksissämme avata syitä tiettyjen kysymysten kohdalla vastaus prosenttien tuloksiin täysin luotettavasti. Suomessa oleskelu ajalla on suuri merkitys pakolaisten kohdalla siihen, että mitä he tietävät Etelä-Karjalan hyvinvointialueella olevista palveluista tai mihin tukiin he ovat oikeutettuja. Kyselyssämme olemme jaotelleet kysymykset tiettyjen aihepiirien mukaan isojen otsikoiden alle. Käytämme tulevaisuuden johtopäätöksissämme samoja otsikoita ja pohdimme kyselytuloksia teemoittain.

7.2.1 Kieli

Vastanneista 68 % tiesi, että missä Etelä-Karjalan alueella voi opiskella suomen kieltä ja 55 % oli jo opiskellut suomen kieltä. Aikuisille suunnattua suomen kielen opiskelumahdollisuuksia tarjoavat kielikurssit, kotoutumiskoulutukset, TE-toimistojen koulutukset, valmentavat koulutukset, kielikahvilat ja keskusteluryhmät (Finland info 2023). Useimmiten kotoutumiskoulutukseen kuuluu suomen kielen opiskelu, mutta ketään ei siihen kuitenkaan pakoteta tai velvoiteta. Kielen oppiminen mahdollistaa yhteiskuntaan sopeutumisen ja parantaa työllistymisen mahdollisuuksia. Kuitenkin monissa kunnissa pakolainen voi joutua odottamaan useita kuukausia ennen kuin hän saa paikan kielikurssille. (Gothóni & Siirto 2016, 607.)

Kyselyssämme emme selvittäneet, että onko vastaaja joutunut odottamaan pääsyä kielikurssille. Meidän mielestämme 55 % on melko pieni prosentti, koska suurin osa vastaajista

on lähes vuoden Suomessa oleskellut. Kysely ei anna vastausta siihen, että onko pieneen prosenttiin syynä vaikeus päästä kielikurssille vai onko kyseessä henkilökohtainen syy olla osallistumatta suomen kielen opiskeluun. Avointen kysymysten vastauksissa toistui se, että kieli mahdollistaa suomalaisen yhteiskuntaan sopeutumisen. Moni toi esille vastauksiinsa, että haluaa oppia suomen kieltä ja kokee tarvitsevansa sitä, että voi paremmin kommunikoida eri tahojen kanssa esimerkiksi virastoissa.

7.2.2 Työ ja opiskelu

Vastaajista 42 % oli täysin tietoinen siitä, että mistä voi hakea apua työllistymiseen ja 13 % ei tiennyt lainkaan mistä apua voi hakea. Kotoutuminen on pitkä prosessi ja vuosi on vielä lyhyt aika saada elämää asettumaan uuteen maahan. Moni ukrainan kansalainen pitää Suomea väliaikaisena ratkaisuna ja odottaa pääsyä takaisin kotimaahansa. Vierailut Repsikassa ja keskustelut siellä toivat esille sen, että moni lähtee takaisin Ukrainaan heti, kun se vain on mahdollista. Joten siihen nähden, että useimmat ovat vielä vastaanottokeskuksen palveluiden piirissä, pidämme 42 % korkeana lukuna. Kuitenkin kääntöpuolena lukua voidaan pitää myös matalana, koska kotouttamissuunnitelmaan sekä alkukartoitukseen kuuluu olennaisena osana työllistymisen tukeminen ja siinä ohjaaminen (Gothóni & Siirto 2016, 608).

Vastaajista 39 % tietää, että missä voi opiskella ammattiin Etelä-Karjalassa ja 25 % ovat täysin tietämättömiä. Tieto on hieman yllättävä ottaen huomioon, että opiskeluun liittyvät asiat ovat myös tärkeässä osassa kotouttamissuunnitelmassa sekä opiskelujen tai työllistymisen kautta integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan (Gothóni & Siirto 2016, 615). Tässä kohtaa meille herää epäily, että onko jokainen pakolainen saanut lakiin perustuvan henkilökohtaisen alkukartoituksen. Toisaalta ristiriidassa on vastaukset kysymykseen Oletko hakenut opiskelemaan? Sillä 40 % oli hakenut opiskelemaan ja 53 % ei ollut hakenut opiskelemaan. Mielestämme se, että lähes puolet ovat hakeneet opiskelupaikkaa Suomessa on hyvä prosentti ja taas vastaavasti tukee sitä, että kotouttamissuunnitelma sekä alkukartoitus on ollut onnistunut.

Vastaajista 61 % ei ollut hakenut palkkatöitä ja 31 % on hakenut. Kyselyssämme emme selvittäneet sitä, että oliko töitä hakeneet saaneet työpaikkaa Etelä-Karjalasta. Mielestämme 31 % on kuitenkin suuri määrä siihen nähden, että Suomessa olo aikaa on ollut vasta korkeintaan vuosi.

7.2.3 Asuminen

Vierailut Repsikassa ja keskustelut siellä toivat esille myös sen, että kaikista suurin osa heidän asiakkaistaan asuvat vastaanottokeskuksessa Joutsenossa. Ne henkilöt, jotka eivät asu vastaanottokeskuksessa vaan pystyvät rahoittamaan asumisensa itse eivät luultavasti käytä ollenkaan Repsikan palveluita. Maaliskuussa 2023 ensimmäisille Ukrainasta tulleille pakolaisilla tulee vuosi eloa Suomessa ja näin he siirtyvät vastaanottokeskusten palveluista kuntien ja hyvinvointialueiden asiakkaiksi (Sisäministeriö).

Lakiin perustuvaa vuokra-asunnon etsimiseen tarkoitettua ohjausta on saatavilla jokaisessa suomalaisessa kunnassa (Sisäministeriö). Kuitenkin vain 28 % vastaajista tiesi, että mistä ohjausta voi pyytää. Pohdimme, että luultavasti tämä kysymys oli liian aikainen, koska vasta nyt ensimmäiset pakolaiset siirtyvät kuntien asiakkaiksi. Meidän kyselymme ei tavoittanut henkilöitä, joilla on hyvä taloudellinen tilanne ja pystyvät omilla säästöillä tai omaisuudella rahoittamaan vuokra-asunnon itselleen tai perheelle. Tätä tukee myös se, että vastaajista 90 % ei ole taloudellisesti mahdollisuutta asua vuokra-asunnossa vaan he asuvat vastaanottokeskuksessa Joutsenossa. Myös 57 % vastaajista ei ole voinut valita missä kaupungissa asuu Suomessa. Kyseinen kysymys oli tuottanut monelle vastaajalle ongelmia ymmärtää, että mitä kysymyksellä tarkoitetaan. Monella pakolaisella ei ole mahdollisuutta kustantaa itse omaa vuokra-asuntoa ja asettua siihen kaupunkiin mihin itse haluaa. Ainut mahdollisuus asumiseen useimmilla on pakolaiskeskus kaupungissa, joka hänelle osoitetaan. Vastaaja ei välttämättä ollut edes tietoinen, että voisi asua esimerkiksi vuokra-asunnossa, koska taloudellisesti se ei ole mahdollista. Todennäköisesti prosentti olisi voinut olla vieläkin suurempi, jos kysymys olisi muotoiltu helpommin ymmärrettäväksi. Vastaus kuitenkin tukee sitä, että kunnille on vapaaehtoista ottaa pakolaisia vastaan. (Gothóni & Siirto 2016, 504.)

7.2.4 Suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuminen

Kyselymme vastauksissa 70–78 % ukrainasta tulleista pakolaisista on käyttänyt kolmannen sektorin palveluita. Vastaus prosentti tukee sitä, että Suomessa kolmannen sektorin palveluille on erittäin paljon tarvetta. Voiko kuitenkaan vapaaehtoistoimintaan perustuva kolmannen sektorin toiminta olla tärkein auttava taho? Kyselymme avoimissa kysymysvastauksissa toistui vastaajien kiitollisuus kolmannen sektorin toimijoihin ja heiltä saatuihin avustuksiin. Materiaalista avustusta tarjoaa lähinnä kolmannen sektorin toimijat. Esimerkiksi kiitollisuutta on koettu lahjoitetusta pyörästä, joka on helpottanut liikkumista. Vastaavanlaisia hankintoja ei saa kunnan rahoittamana.

Uusia ystäviä on saanut 60 % vastaajista. Emme kuitenkaan selvittäneet kyselyssämme, että ovatko uudet ystävyysuhteet solmittu kantaväestön kanssa vai muiden pakolaisten

kanssa. Tämä tarkennettu tieto olisi auttanut pohtimaan suomalaisten suhtautumista pakolaisiin. Koska suurin osa vastaajistamme asuu vastaanottokeskuksessa voimme tehdä sen johtopäätöksen, että ystävyysuhteet on solmittu muiden pakolaisten kanssa. Se auttaa saamaan vertaistukea ja tukee mielenterveyttä sekä jaksamista vaikeassa henkisessä tilanteessa. Kuitenkin jos mietitään integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan, olisi ystävyysuhteet erittäin tärkeitä kantaväestön kanssa.

Vastaajista ainoastaan 38 % oli sitä mieltä, että on saanut tuoda omaa kulttuuriaan esille Suomessa ja jopa 19 % oli sitä mieltä, että ei ole saanut tuoda omaa kulttuuriaan lainkaan esille. Kuitenkin vastaajista 73 % koki saaneensa tietoa suomalaisesta kulttuurista. Mielestämme on hienoa, että suomalaista kulttuuria tuodaan kattavasti esille pakolaisille. Ollisimme kuitenkin toivoneet, että oman kulttuurin esille tuomisen prosentti olisi ollut korkeampi. Juuri tämän kyseisen kysymyksen kohdalla voidaan miettiä sitä, että mitä suomalaiset odottavat pakolaisilta. Usein sanotaan, että ”maassa maan tavalla”. Olisi kuitenkin tärkeää osata antaa tilaa myös pakolaisille oman maan kulttuuria esiin tuomalla.

Ukraina ja Suomi ovat länsimaalaisia ja meillä vallitsee lähtökohtaisesti hyvin samankaltaiset kulttuuriset tavat. Siksi uskoisimme, että heidän kulttuurinsa jopa pienetkin tavat lisääisivät hyvinvointia ja kodin tuntua vieraassa maassa. Avointen kysymysten vastauksissa tuotiin toistuvasti esille sitä, että perhe ja ystävät tekevät kodin mihin vain. Useimmat vastaajista olivat saaneet tukea jaksamiseen joltakin läheiseltä ihmiseltä tai perheenjäseneltä. Moni kirjoittikin lomakkeeseen, että ”koti on siellä missä perhe on”.

7.2.5 Julkinen terveydenhuolto

Kyselyyn vastanneista 75 % tiesi mistä saadaan julkisen puolen terveydenhuolto palveluita ja 0 % ilmoitti, että ei tiedä. Mikä onkin mielestämme onnistunut asia Etelä-Karjalan alueella. Jokaisella pakolaisella on oikeus käyttää julkisen puolen terveystalveluita ja onkin tärkeää, että kunnassamme on onnistuttu viestimään, että mistä näitä palveluita saa. Kuitenkin prosentti osuus tipahti 50 % kun kysyttiin vastaajilta, että tietävätkö he mistä saa julkisen puolen hammashuolto palveluita. Voi tietenkin olla, että hammaslääkäri palveluille ei ole ollut niin paljon tarvetta.

Yllättävää on se, että 34 % ainoastaan tietää, että mistä kriisiapua saa ja jopa 30 % vastaajista ei tiennyt ollenkaan mistä kriisiapua voi hakea. Tämä oli mielestämme todella harmillinen tulos. Pohdimme, että syynä voi olla se, että kriisiapu koetaan niin vieraaksi, että sitä ei edes osata pyytää tai etsiä palveluita. Toisaalta taas pakolaisille pitäisi perusterveydenhuollossa kartoittaa kriisiavun tarvetta. Tässä kysymyksessä olisi ollut mielenkiintoista tietää vastaajien ikäjakauma. Pohdimme, että olisiko vanhemmilla ja nuoremmilla vastaajilla

ollut iso ero kyseisessä vastauksessa. Monessa kulttuurissa etenkin iäkkäät ihmiset saattavat kokea kriisiavun ja siihen liittyvät palvelut leimaavina tai negatiivisina.

7.3 Avoimet kysymykset

Opinnäytetyömme kyselyssä avoimilla kysymyksillä halusimme kartoittaa sitä, että mikä tukee Ukrainan pakolaisia sopeutumaan Etelä-Karjalaan ja mitä koti merkitsee heille. Olimme positiivisesti yllättyneitä siitä, että kysymyksiin oli vastattu kiitettävästi ja myös toisaalta yllätti se, että miten samankaltaisia vastauksia oli kirjoitettu. Kodin merkitystä voidaan pitää hyvin samanlaisena ihmisestä ja kulttuurista riippumatta. Kyselyn vastaukset olivat kirjoitettu vastaajien omalla äidinkielellä, eli Venäjäksi. Meidän kääntäjämme käänsi vastaukset yksitellen ja muutimme ne sen jälkeen vielä prosenteiksi, että saamme kokonaiskuvan vastauksista.

1. Kysymys: Mitkä asiat helpottavat sinua sopeutumaan Etelä- Karjalaan?

Vastauksissa eniten prosentteja keräsi ystäviin ja sukulaisiin liittyvät vastaukset, joita oli 54 % kaikista vastauksista. Eli voidaan todeta, että perhe ja ystävät luovat eniten pohjaa sille, että sopeutuminen uuteen maahan on helpompaa. Suomalaisten ystävällisyys ja kohtaamiset suomalaisten kanssa nousivat 28 % kaikista vastauksista. Tästä voimme tehdä sen johdopäätöksen, että sillä miten me suomalaiset otamme pakolaiset vastaan, on todella suuressa roolissa siihen, että miten tervetulleeksi vieraasta maasta saapuvat pakolaiset itsensä tuntevat. Vastaajista 8 % oli sitä mieltä, että sopeutumista edistää tieto siitä, että mitä niille ystäville ja sukulaisille kuuluu, jotka ovat vielä Ukrainassa tai matkalla pois sieltä. Loput 10 % jakautuivat yksittäisiin tai muutaman samankaltaisen vastauksen kesken. Näitä vastauksia olivat: opiskelu mahdollisuus suomessa, suomen kielen oppiminen, mielekäs tekeminen, vastaanotokeskuksen työntekijöiden ystävällisyys, tulkkipalvelut, ruoka, puhtaus, kiireettömyys sekä oma tila.

2. Kysymys: Mitä koti sinulle merkitsee?

Tässä kysymyksessä toistuivat myös samankaltaiset tai suoraan samat vastaukset. Prosenttihakajonta oli kuitenkin suurempaa kuin edellisessä kysymyksessä. Eniten vastauksia sai 47 % määrällä vastaukset, joissa kirjoitettiin halusta palata takaisin kotiin, oma kotimaa, Ukraina tai sodan loppumisen odotus, että kotiin paluu olisi mahdollista. Moni vastaaja oli kirjoittanut myös, että on kiitollinen Suomesta saatavaan apuun, mutta odottaa silti kotiin palaamista, koska Suomi ei tunnu kodilta. 9 % vastauksista tässäkin kysymyksessä koski perhettä ja ystäviä. Koti on siellä missä on perhe ja ystävät. 12 % vastauksiin laskimme vastaukset, jotka käsittelivät luotettavuutta, turvaa sekä sodan jaloista pois pääsemistä. Loput 32 % koostuivat yksittäisistä tai muutamasta samankaltaisesta vastauksesta, joita olivat

esimerkiksi: kaikkea, hiljaisuus, rauhallisuus, oma kulttuuri, oma piha, tärkeät tavarat, oma kieli, lemmikit, tuttu ympäristö, oma koti, kirjat, harrastukset, koulu, työpaikka, oma raha sekä hyvä olo.

7.4 Eettiset näkökohdat ja luotettavuuden tarkastelu

Tutkimusta tehdessä kolme keskeisintä käsitettä on uskottavuus, luotettavuus ja eettisyys. Tutkimus tulokset tulee esittää niin, että jokainen lukija vakuuttuu lukemastaan. Aineisto pitää olla kerätty asianmukaisesti ja sen tulee olla huolellisesti analysoitu. (Puusa & Juuti 2020.)

TENKIn HTK:n ohjeen mukaan jokaisen opinnäytetyötä toteuttavan henkilön pitää perehtyä opinnäytetyönprosessia määritteleviin oikeuksiin, velvollisuuksiin ja vastuisiin. Tutkijalla on ensisijainen vastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta. (Arene 2020.) Ymmärrämme, että opinnäytetyömme toteutuksessa pitää tutustua lainsäädäntöön ja toimia lain mukaan anonyymikyselyn toteutuksessa sekä opinnäytetyötä tehdessä.

Kunnioitamme jokaisen prosessiin osallistuneen henkilön itsemääräämisoikeutta sekä ihmisarvoa. Kyselyssämme ei käsitellä henkilötietoja, mutta huolehdimme vastatuista kyselymateriaaleista tietosuojalain edellyttämällä tavalla. Pidämme vastausmateriaalin turvallisuudessa ympäristössä ja hävitämme materiaalin lopuksi tietosuojajätteenä. Jokaisen opinnäytetyötä tekevän opiskelijan tulee korostaa vastuuta omasta työstään. Henkilötietosuojaan ja yksityisyyden suojaan tulee kiinnittää erityistä huomiota ja varmistaa, että vastaajien henkilöllisyys ei ole missään tilanteessa mahdollista olla tunnistettavissa. (Arene 2020.)

TENKIn määrittelemät hyvät tieteelliset toimintatavat ovat rehellisyys huolellisuus ja tarkkuus (Arene 2020). Meidän työskentelyprosessissamme noudatamme edellä mainittuja avoimella ilmapiirillä. Olemme avoimia ja rehellisiä yhteistyö tahoamme ja kyselyyn osallistuvia kohtaan. Toimintamme on läpinäkyvää ja perusteltua. Tutkimuksessa käytetyt menetelmät, aineistot ja tulokset tulee olla kaikkien halukkaiden käytettävissä ja tarkasteltavissa (Arene 2020).

Opinnäytetyössämme käytettävät lähteet merkitään tarkasti ja rehellisesti lähdeluetteloon. Noudatamme myös tekijänoikeuslainsäännöksiä työssämme. (Arene 2020.)

Mielestämme kyselyn ulkonäkö ja pituus olivat selkeitä suomeksi sekä venäjäksi. Kyselymme oli vapaaehtoinen kaikille halukkaille vastaajille ja siksi olemme erittäin tyytyväisiä siihen, että 96.67 prosenttia vastasi kyselyyn.

Emme testanneet kyselyn toimivuutta etukäteen ja jälkikäteen harmiksemme kuulimmekin, että 1–5 vastausvaihtoehdot ovat aiheuttaneet vaikeuksia kyselyä täytettäessä.

Vastausvaihtoehdot eivät olleet selkeitä vastaajille. Vastausvaihtoehdoissa kohdat hieman eri mieltä ja hieman samaa mieltä eivät käänny venäjän kielellä samalla tavalla kuin suomen kielessä. Myös kolmannen sektorin toimijat olivat osalle vastaajista vieraita, jonka vuoksi vastaajat ovat jättäneet vastaamatta kysymyksiin tai vastanneet osaan kysymyksistä ymmärtämättä niitä. Tämän vuoksi kyselytutkimuksen tulokset eivät ole täysin luotettavia, koska vastaajat ovat saattaneet tulkita vastausvaihtoehdot eri tavalla, kuin tarkoitus on. Kyselyyn osallistuneet vastaajat olivat saaneet kiitettävästi apua Repsikka ry:n työntekijältä, joka oli käänttänyt vastausvaihtoehdot ymmärrettävämpään muotoon venäjän kielellä. Ilman työntekijän panosta vastausprosentti olisi voinut jäädä alhaisemmaksi tai antaa enemmän vääriä tulkintoja. Tulevaisuudessa testaisimme vastaavan kyselyn ensin kohderyhmälle ja tekisimme muutoksia saatujen palautteiden mukaan.

7.5 Opinnäytetyön hyödynnettävyys

Opinnäytetyössämme laadimme tutkimuskysymykset niin, että saimme riittävästi tietoa ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisesta Etelä-Karjalan alueella ja heidän arjestaan. Kyselylomake laadittiin tietoperustaan peilaten.

Opinnäytetyön tuloksena on saatu ajankohtaista tietoa ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisesta Etelä-Karjalan alueella. Tulokset antavat yksityiskohtaisempaa tietoa siitä, että mikä merkitys yhteiskunnassamme pakolaisen inhimillisellä ja ystävällisellä kohtaamisella on. Kunnallisen puolen avuntarjonta piiri tarvitsee tuekseen myös kolmannen sektorin toimijoita, jotta auttamisesta saadaan suurin hyöty pakolaisena saapuvalla henkilölle.

Kysely vastausten perusteella voimme todeta, että turvallisuus ja ystävällinen kohtaaminen ovat ensisijaiset työkalut pakolais- statuksella Suomeen tulevaa asiakasta/henkilöä kohtaan. Kyselymme osoittaa myös sen, että kolmannen sektorin toimijat ovat tärkeässä roolissa auttamis- ja kotoutumistyön prosesseissa. Keskustelut Repsikka ry:n työntekijöiden kanssa ja kyselystämme saaduilla tuloksilla todistetaan, että aito kohtaaminen ja halu auttaa luo Ukrainasta saapuneille pakolaisille turvallisuuden tunteen. Kiireettömyys ja aito läsnäolo ovat nousseet useassa keskustelussamme kuin myös kyselymme avointen kysymysten vastauksissa esille. Asiakkaan kohtaaminen vertaisena ja aidolla läsnäololla syntyy hyvä ja turvallinen kotoutumisprosessi.

Lähteet

- Airola, E. 2013. Kun kulttuurit kohtaavat – Terveyspalvelujen monikulttuurisuus ja laatu terveydenhuoltohenkilöstön ja maahanmuuttajien kokemana. Tampereen yliopisto. Viitattu 8.6.2023. Saatavissa <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/84623>
- Alho, R., Eronen, E., Paljakka, M., Penttilä, A., Simonen, J., Välimäki, M. & Väyrynen, T. 2022. Ukrainalaiset Suomessa 2022. E2 Tutkimus, sisäministeriö & Sitra. Viitattu 4.8.2023. Saatavissa Ukrainalaiset Suomessa
- Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & Säävälä M. 2013. Olemme muuttaneet -ja kotoudumme. Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. Helsinki: Väestöliitto ry.
- Arene Ry. 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 19.2.2023. Saatavissa [AMMATTIKORKEAKOULUJEN OPINNÄYTETÖIDEN EETTISET SUOSITUKSET 2020.pdf \(arene.fi\)](#)
- Bakajic, M. 2020. Jyväskylän yliopisto. Traumainformoidut menetelmät osana pakolaisten parissa tehtävää sosiaalityötä. Viitattu 3.8.2023. Saatavissa <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/71493/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-202008245629.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Castaneda, A E., Mäki-Opas, J., Jokela, S., Kivi, N., Lähteenmäki, M., Miettinen, T., Nieminen, S., Santalahti, P. & PALOMA-asiantuntijaryhmä. THL. Pakolaisten mielenterveyden tukeminen Suomessa. PALOMA-käsikirja. Viitattu 23.8.2023. Saatavissa https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136193/7.8.PALOMA_KA%cc%88SIKIRJA_WEB.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Daynes Leigh. 2016. The health impacts of the refugee crisis: a medical charity perspective. Viitattu 28.8.2023. Saatavissa [The health impacts of the refugee crisis: a medical charity perspective - PMC \(nih.gov\)](#)
- Ekhva. 2023a. Kotoutumista edistävä sosiaalityö. Viitattu 23.2.2023. Saatavissa <https://www.ekhva.fi/palvelut/tyoikaisten-palvelut/kotouttava-sosiaalipalvelu/>
- Ekhva. 2023b. Momentti. Viitattu 23.2.2023. Saatavissa https://www.ekhva.fi/palvelut/maahanmuuttopalvelut_trashed/ohjaus-ja-neuvontapalvelu/
- ELY-keskus 2022. Kotoutuminen. Viitattu 15.5.2023. Saatavissa <https://www.ely-keskus.fi/kotoutuminen>

European Migration Network. 2023. Annual Report on Migration and Asylum 2022. Viitattu 7.8.2023. Saatavissa https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2023-07/00_eu_arm2022_report.pdf

Evl a. Seurakunnat ja maahanmuuttajat. Viitattu 23.2.2023. Saatavissa <https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttajat>

Evl b. Pakolaiset ja turvapaikan hakijat. Viitattu 23.2.2023. Saatavissa <https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttajat/pakolaiset-ja-turvapaikanhakijat>

Evl c. Kotoutumisen tuki. Viitattu 23.2.2023. Saatavissa <https://evl.fi/plus/yhteiskunta-ja-kirkko/monikulttuurisuus/seurakunnat-ja-maahanmuuttajat/kotoutumisen-tuki>

Gothóni, R., Siirto, U. 2016. Pakolaisuudesta kotiin. Helsinki: Gaudeamus.

Hartonen, V., Rissanen, O. 2018. Maahanmuuttoon liittyvät keskeiset käsitteet. Teoksessa Karlsson, L., Lastikka, A.-L. & Vartiainen, J. KOTO- Kotoutuminen taidolla ja taiteella -hanke. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 8.6.2023. Saatavissa <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/19971>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita

Ihmisoikeusliitto. 2022. YK:n ihmisoikeuksien yleismaallinen julistus. Viitattu 19.2.2023. Saatavissa [YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus - Ihmisoikeusliitto](#)

Juuti, P., Puusa, A. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. 2020. Gaudeamus Oy: Helsinki

Karttunen, H. 2014. Äitinä ja pakolaisena Suomessa. Tutkimus pakolaisäitien kokemuksista Suomeen kotoutumisesta. Lapin yliopisto: Pro gradu-tutkielma.

Kela. 2023a. Tietoa Ukrainan sodan vaikutuksista Kelan etuuksiin. Viitattu 24.2.2023. Saatavissa <https://www.kela.fi/ukraina-ukk#olen-tullut-suomeen-ukrainasta-ja-olen-aloittanut-tyoskentelyn-suomessa-onko-minulla-oikeus-kelan-etuuksiin>

Kela. 2023b. Moni Ukrainan sotaa paennut siirtyy pian Kelan asiakkaaksi – uudenlainen lomake helpottaa etuuksien hakemista. Viitattu 27.2.2023. Saatavissa <https://www.kela.fi/ajankohtaista-muut-kielet/5216645/moni-ukrainan-sotaa-paennut-siirtyy-pian-kelan-asiakkaaksi-uudenlainen-lomake-helpottaa-etuuksien-hakemista>

Kotoutuminen. 2021a. Kunnissa kotoutumista edistetään peruspalveluissa. Viitattu 17.2.2023, Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/kunnan-tehtavat>

Kotoutuminen. 2021b. Päivittyvää tietoa Ukrainasta saapuvien oleskelusta, tilapäisestä suojelusta, työskentelystä ja palveluista Suomessa. Viitattu 30.1.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/usein-kysyttya-ukrainasta-saapuvien-palveluista>

Kotoutuminen. 2021 c. Tulkkaus auttaa ymmärtämään. Viitattu 28.2.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/ymmartaminen-ja-tulkkaus>

Kotoutuminen. 2021d. Monialainen ja -ammattillinen yhteistyö on tärkeä pohja kotoutumis-työlle. Viitattu 5.8.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/monialainen-yhteistyö>

Kotoutuminen. 2021e. Yhteiskunnan vastaanottavuuden näkökulmasta kotoutuminen on monen suuntaista. 5.8.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/yhteiskunnan-vastaanottavuus>

Kotoutuminen. 2021f. Pakolaiset pakenevat vainoa ja konflikteja. Viitattu 6.8.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/pakolaiset>

Kotoutuminen 2021g. Suomi tukee ihmisoikeuksien toteutumista vastaanottamalla pakolaisia. Viitattu 7.8.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/pakolaisten-vastaanotto>

Kotoutuminen. 2021 h. Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta turvaa toimeentulon ja huolenpidon Viitattu 21.8.2023 Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/vastaanotolaki>

Kotoutuminen. 2021i. Ulkomaalaislaissa määrätään oleskeluluvista. Viitattu 21.8.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/ulkomaalaislaki>

Kotoutuminen. 2021j. Kotoutumislain uudistus. Viitattu 27.8.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/kotoutumislain-uudistus>

Kotoutuminen. 2022. Vuoden 2023 pakolaiskiintiössä syyrialaisia, afganistanilaisia, kongoalaisia ja Libyasta evakuoituja. Viitattu 3.8.2023. Saatavissa <https://kotoutuminen.fi/-/vuoden-2023-pakolaiskiintiössä-syyrialaisia-afganistanilaisia-kongolaisia-ja-libyasta-evakuoituja>

Laaksonen, H & Helander, V. 2020. Kansalaisyhteiskunta. Kolmas sektori Suomessa. Viitattu 6.8.2023. Saatavissa <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/kolmas-sektori-suomessa/>

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta. 17.6.2011/746. Finlex. Viitattu 18.8.2023. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110746>

Laki kotoutumisen edistämisestä. 30.12.2010/1386. Suomen perustuslaki. Viitattu 10.2.2023. Saatavissa <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Lappeenranta. Tietoa Ukrainasta saapuville. Viitattu 24.2.2023. Saatavissa <https://lapeenranta.fi/fi/etela-karjalan-maahanmuuttopalvelut/tietoa-ukrainasta-saapuville>

Lyytinen, E. 2019. Turvapaikanhaku ja pakolaisuus Suomessa. Turku: Painosalama Oy.

Migri. 2023a. Tilapäinen suojele Ukrainasta paenneille. Viitattu 24.2.2023. Saatavissa <https://migri.fi/tilapainen-suojelu>

Migri. 2023b. Tulkkaus. Viitattu 28.2.2023. Saatavissa <https://migri.fi/tulkkaus>

Migri. 2023 c. Majoittuminen vastaanottokeskukseen. Viitattu 15.5.2023. Saatavissa <https://migri.fi/majoittuminen-vastaanottokeskukseen>

Migri. 2023d. Maahanmuuttovirasto irtisanoo kahdeksan vastaanottokeskusta. Viitattu 5.8.2023. Saatavissa <https://migri.fi/-/maahanmuuttovirasto-irtisanoo-kahdeksan-vastaanottokeskusta->

Migri. 2023e. Vastaanottokeskuspaikkojen tarve laskussa. Viitattu 5.8.2023. Saatavissa <https://migri.fi/-/vastaanottokeskuspaikkojen-tarve-laskussa>

Opinkirjo. Aineiston analysointi ja tulosten visualisointi. Viitattu 4.3.2023. Saatavissa [Aineiston analysointi ja tulosten visualisointi – Opinkirjo](#)

Punainen risti. 2023. Suomen punainen risti auttaa Ukrainan kriisistä kärsiviä. Viitattu 19.2.2023. Saatavissa [Seuraa työtämme Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi - Punainen Risti](#)

Rasilainen, L. 2016. Kotoutuminen kuntoon! Ehdotuksia kotoutumista tukevan koulutuksen parantamiseksi. Lahti: Vihreä Sivistysliitto.

Repsikka Ry. 2022. Viitattu 19.2.2023. Saatavissa www.repsikka.com

Sisäministeriö. 2023a. Sisäasiainhallinnon toiminta Ukrainan kriisissä. Viitattu 15.5.2023. Saatavissa <https://intermin.fi/ukraina>

Sisäministeriö 2023b. Ohjeita kunnille. Viitattu 18.5.2023. Saatavissa <https://intermin.fi/ukraina/ohjeita-kunnille>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Maahanmuuttajien sosiaaliturva, hyvinvointi ja terveys. Viitattu 7.6.2023. Saatavissa <https://stm.fi/maahanmuuttajien-hyvinvointi>

Suomen Pakolaisapu a. Pakolaisuus Suomessa. Viitattu 10.2.2023. Saatavissa <https://pakolaisapu.fi/pakolaisuus-suomessa/>

Suomen Pakolaisapu b. Ilmastonmuutos ja pakolaisuus. Viitattu 16.8.2023. Saatavissa <https://pakolaisapu.fi/ilmastonmuutos-uhkaa-pakolaisten-selviytymista/>

THL. 2022. Taistelualueelta palaavien lasten ja vanhempien pitkäaikainen tuki. Viitattu 30.1.202. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/taistelualueelta-palaavien-lasten-ja-vanhempien-pitkaaikainen-tuki>

THL. 2023. Tulkkivälitteinen työskentely. Viitattu 28.2.2023. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytannotja/tulkkivalitteinen-tyoskentely>

Tilastokeskus. 2023. Maahanmuuttoja lähes 50 000 vuonna 2022. Viitattu 4.8.2023. Saatavissa <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8n2djzw3b360cvz35t3up2r>

Turtiainen, K. 2009. Janus. Kertomuksia uuden kynnyksellä – Luottamuksen rakentuminen kiintiöpakolaisten ja viranomaisten välillä. Viitattu 14.5.2023. Saatavissa <https://journal.fi/janus/article/view/50534/15299>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2019. Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019. Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta. Viitattu 14.5.2023. Saatavissa https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162005/TEM_oppaat_10_2019_Tutkimusartikkeleita_kotoutumisesta_20012020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ulkomaalaislaki. 30.4.2004/301. Finlex. Viitattu 21.8.2023. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>

WHO. 2023. Ukrainan hätätila. Viitattu 19.2.2023. Saatavissa [Ukrainan hätätila \(who.int\)](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports/20220224-ukraine)

VATT Datahuone. 2023. Ukrainalaiset Suomessa. Viitattu 5.8.2023. Saatavissa <https://datahuone.shinyapps.io/dataholvi/#tyomarkkinat/ukrainalaiset>

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Viitattu 4.3.2023. Saatavissa [Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät \(helsinki.fi\)](https://www.helsinki.fi/kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmät)

Venäjän hyökkäys Ukraina. 2023. Viitattu 19.2. Saatavissa [Venäjän hyökkäys Ukraina \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi/venajan-hyokkays-ukrainaan)

Vilkka, H. Tutki ja mittaa Määrällisen tutkimuksen perusteet. Tammi: Helsinki

Liite 1 Tutkimuslupahakemus

Tutkimuslupahakemus

Organisaatio:

Repsikka ry

Opinnäytetyön tekijä(t)

Nimi Milla Pirhonen

Nimi Heidi Ruokonen

Opinnäytetyön aihe

Ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisen tukeminen

Opinnäytetyön ohjaaja(t) -

Opinnäytetyösuunnitelman tiivistelmä

Opinnäytetyössämme haluamme saada selvitettyä mitkä asiat auttavat ukrainalaisia pakolaisia kotiutumaan Suomeen ja minkälaista on olla pakolaisena Suomessa. Tutkimukselle haluamme tuoda ukrainalaisten henkilöiden ääntä kuuluviin sekä selvittää mikä auttaa juuri heitä kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Tarkoituksena on tehdä Repsikka ry:n kautta anonymi kyselylomake ukrainalaisille pakolaisille. Repsikka ry voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia oman toimintansa kehittämiseen ja viedä tietoa eteenpäin muille yhteistyötahoille.

Opinnäytetyön menetelmien kuvaus

Opinnäytetyö toteutetaan määrällisen tutkimuksen menetelmin käyttäen strukturoitua anonymiä kyselylomaketta.

Opinnäytetyössä tarvittava tausta-aineisto

Tausta-aineistona käytämme alan kirjallisuutta ja tehtyjä tutkimuksia.

Opinnäytetyön aineiston säilyttäminen ja hävittäminen

Aineistoa säilytetään vain opinnäytetyöprosessin ajan, ja hävitetään kun työ on valmis.

Opinnäytetyön aikataulu

Opinnäytetyö on tarkoitus tehdä helmikuun ja huhtikuun välisenä aikana vuonna 2023.

Opinnäytetyön tulosten hyödyntäminen

Opinnäytetyön yhteistyökumppani Repsikka ry voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia oman toimintansa kehittämiseen sekä viedä tietoa eteenpäin muille yhteistyötahoille.

Muut mahdolliset yhteiskumppanit

-

Liitteet

(opinnäytetyön suunnitelma ja muut mahdolliset liitteet)

Opinnäytetyön tekijä(t) ja allekirjoitukset

Nimi: Milla Pirhonen

Ryhmätunnus: HLPRSOS21KM

Sähköposti: milla.pirhonen@student.lab.fi

Paikka ja aika Luumäki 10.2.2023

Allekirjoitus ja nimenselvennys: _____

Nimi: Heidi Ruokonen

Ryhmätunnus: HLPRSOS21KM

Sähköposti: heidi.ruokonen@student.lab.fi

Paikka ja aika: Lappeenranta 15.2.2023

Allekirjoitus ja nimenselvennys: _____

Ohjaajan tiedot ja allekirjoitukset

Nimi:

Sähköposti:

Puhelin:

Paikka ja aika

Allekirjoitus ja nimenselvennys: _____

Tutkimusluvan myöntämistä koskeva päätös

- Tutkimuslupa myönnetään hakemuksen mukaisesti
- Tutkimuslupa myönnetään muutoksin (selvitys ja muutosvaatimukset perusteluihin)
- Tutkimuslupaa ei myönnetä (perustelu)

Perustelu

Hyväksyjän tiedot ja allekirjoitus

Paikka ja aika

Allekirjoitus ja nimenselvennys: _____

Liitteet

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Laatimispäivämäärä: 22.2.2023

Mitä tarkoitusta varten henkilötietoja kerätään? / Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus:

Opinnäytetyössä ei kerätä henkilötietoja. Kyselyyn vastataan anonyymisti, eikä vastauksia pystytä jäljittämään vastaajiin.

Mitä tietoja keräämme? / Tutkimusrekisterin tietosisältö:

Emme kerää henkilötietoja. Keräämme tietoa, kuinka ukrainalaiset pakolaiset ovat kotiutuneet Etelä-Karjalaan, mikä edistää heidän kotoutumista ja minkälaisia perustarpeita heillä.

Millä perusteella keräämme tietoja? / Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste:

Osallistujien vapaaehtoisella suostumuksella.

Mistä kaikkialta henkilötietoja keräämme / Tietolähteet

Emme kerää henkilötietoja

Kenelle tietoja siirretään? / Tietojen siirto tai luovuttaminen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä ulkopuolisille henkilöille

Minne tietoja siirretään? / Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä

Kerättyjen tietojen turvallinen säilyttäminen / Rekisterin suojauksen periaatteet

Aineistoa ei voi jäljittää vastaajiin, eikä sitä luovuteta ulkopuolisille

Kuinka kauan kerättyä aineistoa säilytetään? / Tutkimusaineiston käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Aineistoa säilytetään opinnäytetyön julkaisuun asti, jonka jälkeen se hävitetään tietosuojalain edellyttämällä tavalla

Millaista päätöksentekoa? / Automatisoitu päätöksenteko

Aineistoa käsiteltäessä ei tapahdu automaattista päätöksentekoa.

Oikeutesi / Rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröidyllä on oikeus peruuttaa antamansa suostumus, milloin henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Tutkimuksen keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoja. Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietolainsäädäntöä.

Rekisteröidyllä on seuraavat EU:n yleisen tietosuojasetuksen mukaiset oikeudet: Rekisteröidyn oikeus tarkistaa itseään koskevat tiedot. Rekisteröidyn oikeus tietojensa oikaisemiseen. Rekisteröidyn oikeus tietojensa poistamiseen. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta, jos tietojen käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten, jos oikeus tietojen poistamiseen estää tai suuresti vaikeuttaa henkilötietojen käsittelyä. Rekisteröidyn oikeus tietojen rajoittamiseen. Rekisteröidyn oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle.

Tutkimusrekisterin tiedot

Ukrainalaisten pakolaisten kotoutumisen tukeminen. Kyseessä on kertatutkimus. Tutkimuksen vastausaika on yksi kuukausi. Henkilötietoja säilytetään opinnäytetyön valmistumiseen asti eli toukokuu 2023 asti.

Rekisterinpitäjän ja yhteyshenkilön tiedot

Milla Pirhonen milla.pirhonen@student.lab.fi

Heidi Ruokonen heidi.ruokonen@student.lab.fi

Tutkimuksen suorittavat

Milla Pirhonen ja Heidi Ruokonen

Olemme Milla Pirhonen ja Heidi Ruokonen. Opiskelemme LAB-ammattikorkeakoulussa sosionomeiksi. Olemme valinneet sosiaaliohjauksen koulutusohjelmaksemme.

Opinnäytetyössä selvitetään, miten ukrainalaiset pakolaiset kokevat kotoutumisen Etelä-Karjalassa ja kuinka heidän, kotoutumista voidaan edistää ja minkälaisia perustarpeita heillä on. Meille on myös tärkeää, että ukrainalaiset saavat oman äänensä ja mielipiteensä kuuluviin. Vastaaminen tähän anonyymiin lomakekyselyyn on vapaaehtoista, ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, anonyymiteetti säilyttäen. Lomakekyselyyn osallistujia ei voida identifioida. Vastaukset kerätään ainoastaan opinnäytetyötä varten, ja tämän jälkeen tiedot hävitetään LAB-ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti. Opinnäytetyömme valmistuu toukokuun 2023 aikana.

Opinnäytetyöhön liittyviin kysymyksiin vastaavat Milla Pirhonen ja Heidi Ruokonen. Voit olla meihin yhteydessä sähköpostitse. Ohessa yhteystietomme: Milla Pirhonen, milla.pirhonen@student.lab.fi tai Heidi Ruokonen, heidi.ruokonen@student.lab.fi

Valitse sopivin vaihtoehto Etelä- Karjalan alueella

1= täysin erimieltä, **2=** hieman erimieltä, **3=** en osaa sanoa, **4=** hieman samaa mieltä, **5=** täysin samaa mieltä

Jos joku kysymyksistä ei koske sinua, voit jättää vastaamatta.

Kieli

1. Tiedätkö missä voit opiskella suomen kieltä?

1 2 3 4 5

2. Oletko opiskellut suomen kieltä?

1 2 3 4 5

Työllistyminen ja opiskelu

3. Tiedätkö mistä saat apua työnhakuun?

1 2 3 4 5

4. Oletko hakenut palkkatöitä?

1 2 3 4 5

5. Tiedätkö missä voit opiskella? (esim. Ammattitutkinto)

1 2 3 4 5

6. Oletko hakenut opiskelemaan?

1

2

3

4

5

Asuminen

7. Tiedätkö mistä voit hakea apua vuokra -asunnon etsimiseen?

1

2

3

4

5

8. Oletko voinut valita missä kaupungissa asut Suomessa?

1

2

3

4

5

9. Oletko voinut valita, että missä asut Etelä -Karjalassa?

1

2

3

4

5

10. Onko sinulla ollut taloudellisesti mahdollista vuokrata asunto?

1

2

3

4

5

Suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuminen

11. Onko Repsikka ry:n toiminta auttanut sinua selviytymään arjessa?

1 2 3 4 5

12. Oletko tarvinnut seurakunnilta apua?

1 2 3 4 5

13. Oletko tarvinnut punaisen ristin apua?

1 2 3 4 5

14. Oletko tarvinnut ME –talon palveluita? (esim. Nicehearts)

1 2 3 4 5

15. Oletko tarvinnut Mannerheimin Lastensuojeluliiton palveluita? (MLL)

1 2 3 4 5

16. Mistä muualta olet saanut apua?

17. Oletko saanut Suomessa ystäviä?

1 2 3 4 5

18. Oletko saanut tuoda omaa kulttuuria esille Etelä -Karjalassa?

1 2 3 4 5

19. Oletko saanut tietoa suomalaisesta kulttuurista?

1 2 3 4 5

20. Oletko käyttänyt kunnan tarjoamaa tulkkauspalvelua?

1 2 3 4 5

Hyvinvointi

21. Tiedätkö mistä saat apua Etelä- Karjalan alueella

- Julkinen terveydenhuolto (lääkäri, sairaanhoitaja)?

1

2

3

4

5

- Julkinen hammashuolto (hammaslääkäri, suuhygienisti)?

1

2

3

4

5

- Kriisiapu? (mielenterveyspalveluiden vastaanotto)

1

2

3

4

5

Kysymyksiin 22-24 voit kirjoittaa vapaasti omia ajatuksiasi.

22. Mitkä asiat helpottavat sinua sopeutumaan Etelä -Karjalaan?

23. Mitä koti sinulle merkitsee?

24. Vapaa palaute Repsikka RY:n toiminnasta:

Suuret kiitokset kyselyymme vastaamisesta!

Мы Милла Пирхонен и Хейди Руоконен. Учимся на социальных работников в высшей школе. В качестве программы обучения мы выбрали социальное сопровождение/ориентирование.

В нашей учебной работе выясняем, как украинские беженцы переживают интеграцию в Южной Карелии, как можно способствовать их интеграции и какие у них основные/базовые потребности. Для нас также важно, чтобы голос и мнение украинцев были услышаны. Ответы на этот анонимный опрос являются добровольными и ответы будут обрабатываться конфиденциально с сохранением анонимности. Участники опроса не будут идентифицированы. Собираем ответы для нашей диссертации, после чего информация уничтожается по правилам нашего учебного заведения. Диссертация будет завершена в мае 2023 года.

На вопросы, связанные с диссертацией мы можем ответить по электронной почте. Наши контакты:

Милла Пирхонен - milla.pirhonen@student.lab.fi

Хейди Руоконен - heidi.ruokonen@student.lab.fi

Опрос.

Выберите наиболее подходящий вариант для региона Южная Карелия:

Варианты ответов:

1. Совершенно не согласен.
2. Скорее не согласен.
3. Затрудняюсь ответить.
4. Частично согласен
5. Полностью согласен.

Если какой-то из вопросов к вам не относится, можете на него не отвечать.

-Язык

1. Знаете ли вы, где можно изучать финский язык?

1

2

3

4

5

2. Вы уже изучали финский язык?

1

2

3

4

5

-Работа и учёба.

3. Знаете ли вы, где можно получить помощь в поиске работы?

1

2

3

4

5

4. Подано ли у вас заявления на оплачиваемую работу?

1

2

3

4

5

5.Знаете ли,где можно учиться?(например получить профессию)

1

2

3

4

5

6.Подано ли у вас заявление на учебу?

1

2

3

4

5

-Проживание.

7.Знаете ли вы,где можно получить помощь в поиске съемной квартиры?

1

2

3

4

5

8.Был ли у вас выбор,в каком городе жить в Финляндии?

1

2

3

4

5

9.Был ли выбор,где жить в Южной Карелии?

1

2

3

4

5

10. Были ли у вас финансовые возможности снять квартиру?

1

2

3

4

5

-Адаптация в Финляндии.

11.Получили ли вы помощь от Repsikka ry:n в повседневной жизни?

1 2 3 4 5

12.Нуждались ли вы в помощи церкви?

1 2 3 4 5

13.Нужна ли была помощь Красного креста?

1 2 3 4 5

14.Нуждались ли вы в медицинской помощи?

1 2 3 4 5

15.Нуждались ли вы в услугах общества защиты детей Маннергейма?

1 2 3 4 5

16.Откуда ещё вы получали помощь?

17. Нашли ли вы друзей в Финляндии?

1 2 3 4 5

18.Получилось ли у вас привлечь внимание к своей культуре в Южной Карелии?

1 2 3 4 5

19.Получали ли вы информацию о финской культуре?

1 2 3 4 5

20.Пользовались ли вы услугами перевода,предоставляемыми муниципалитетом?

1 2 3 4 5

-Благополучение.

21.Знаете ли вы,где можно получить помощь в Южной Карелии?

а.здравоохранение(врач, медсестра)

1 2 3 4 5

б. государственная стоматологическая помощь (стоматолог,гигиенист)

1 2 3 4 5

в.психологическую помощь

1 2 3 4 5

На вопросы 22-24 можете свободно писать свои мысли/ размышления.

22. Что вам облегчает адаптацию в Южной Карелии?

23. Что для вас значит дом?

24. Свободный отзыв о деятельности Repsikka:ry .

Большое спасибо за ответы на наш опрос.